

Mia Melkinen

LASTENSUOJELUN JA NUORISOPSY- KIATRIAN YHTEISTYÖ

Koulukodin, nuorisopsykiatrian vastaanoton ja
nuorisopsykiatrian osaston työntekijöiden koke-
muksia keskinäisestä yhteistyöstä

Opinnäytetyö

Sosiaali- ja terveysalan ylempi ammattikorkeakoulututkinto

Mielenterveyshoitotyön koulutus (ylempi amk)

2023

**Kaakkois-Suomen
ammattikorkeakoulu**

Tutkintonimike	Sairaanhoitaja (ylempi AMK)
Tekijä	Mia Melkinen
Työn nimi	Lastensuojelun ja nuorisopsykiatrian yhteistyö: Koulukodin, nuorisopsykiatrian vastaanoton ja nuorisopsykiatrian osaston työntekijöiden kokemuksia keskinäisestä yhteistyöstä
Toimeksiantaja	Sairilan koulukoti, Valtion koulukodit
Vuosi	2023
Sivut	58 sivua, liitteitä 9 sivua
Työn ohjaaja	Joonas Lahelma

TIIVISTELMÄ

Koulukoteihin sijoitetut lapset tarvitsevat lastensuojelun hoidon ja kasvatuksen lisäksi myös muiden palvelujärjestelmien palveluja. Koulukoteihin sijoitetut lapset ovat usein haastavasti psyykkisesti oireilevia, ja monella lapsella on tarve myös nuorisopsykiatrian kontaktille. Aikaisemmat tutkimukset osoittavat, että lastensuojelun ja nuorisopsykiatrian välinen yhteistyö ei ole ongelmattonta. Tiedetään myös, kuinka toimiva lastensuojelun ja nuorisopsykiatrian välinen yhteistyö on erityisen tärkeää näiden yhteisiasiakkuudessa olevien lasten kohdalla.

Tässä opinnäytetyössä selvitettiin, millaisena nuorisopsykiatrian ja Sairilan koulukodin työntekijät kokevat keskinäisen yhteistyönsä, ja tavoitteena on mahdollistaa koulukodin ja nuorisopsykiatrian välisen yhteistyön vahvistaminen. Aineistona on Webropol-kysely Sairilan koulukodin, hyvinvointialueen nuorisopsykiatrian vastaanoton ja nuorisopsykiatrian osaston työntekijöille. Aineisto analysoitiin 27 vastaajan vastauksista käyttäen abduktiivista sisälönanalyysia.

Tulokset esitetään käsitteittäin, joita ovat keskinäinen arvostus, näkemys asiakkaiden tilanteesta, keskinäinen tiedonkulku ja yhteydenpito sekä toimintakäytänteiden tunteminen ja resurssit. Työntekijöiden näkökulmasta toimiva yhteistyö nuorisopsykiatrian ja lastensuojelun välillä on merkittävää yhteisten asiakkaiden auttamiseksi, ja sen toimimattomuuden nähtiin voivan heijastua myös yhteisiasiakkuudessa oleviin nuoriin. Yhteistyö koulukodin ja psykiatrian vastaanoton välillä koettiin toimivammaksi kuin koulukodin ja nuorisopsykiatrian osaston välillä. Oletettavasti tähän vaikuttavat odotukset yhteistyötahon mahdollisuuksista ja kyvystä auttaa kaikkein haastavimmin oireilevia nuoria.

Nuorisopsykiatrian ja lastensuojelun välisen yhteistyön parantamiseksi työntekijät esittivät tiedon lisäämistä toista organisaatiota koskevista laeista ja käytänteistä. Toivottiin yhteistä tietojärjestelmää, avoimempaa tiedonsiirtoa ja tietoa keskinäisestä keskustelusta salassapidosta. Keinoiksi esitettiin yhteistyötaapaamisista ja työnohjauksellisia tapaamisista, joiden nähdään voivan kehittää yhteistyötä ja yhteistä ymmärrystä, sekä tutustumiskäyntejä. Kaiken kaikkiaan toivotaan avointa keskustelua, ja uskotaan tuttuuden parantavan keskinäistä yhteistyötä ja yhteisen kielen löytyvän yhteisten pohdintojen kautta.

Asiasanat: moniammatillisuus, sijaishuolto, nuorisopsykiatria

Degree title	Master of Health Care
Author	Mia Melkinen
Thesis title	Cooperation between child protection and youth psychiatry. The experiences of the employees of the reform school, the outpatient clinic of adolescent psychiatry and the ward of adolescent psychiatry in cooperation.
Commissioned by	Sairila reform school, Reform schools
Time	2023
Pages	58 pages, 9 pages of appendices
Supervisor	Joonas Lahelma

ABSTRACT

Young people placed in reform schools need the help of other service systems in addition to child protection care and education. These young people often have challenging psychological conditions, and many need contact with youth psychiatry. Previous research shows that cooperation between child protection and youth psychiatry is known to be effective but not without problems.

This thesis studies how the employees of youth psychiatry and Sairila reform school experience their cooperation. The goal is to strengthen the link between the two. The data was collected from a Webropol questionnaire for the employees of Sairila reform school, the outpatient clinic of adolescent psychiatry and the ward of adolescent psychiatry. The data was compiled from the answers of 27 respondent's, using abductive content analysis.

The results of the questionnaire highlight the importance of mutual appreciation, a view of the customers' situation, mutual information flow and communication, as well as knowledge of operating procedures and resources. From the employees' point of view, working cooperation between youth psychiatry and child protection is significant in helping young people in intersectoral care and thus subpar cooperation could be reflected in these young people. Cooperation between Sairila and the outpatient clinic was perceived to be more functional than between Sairila and the ward of adolescent psychiatry. Presumably, this is the result of expectations that have been set too high regarding the prospective partners' abilities and opportunities to influence.

To improve the cooperation between youth psychiatry and child protection, the respondents hoped for an increase in information about the laws and practices concerning the other organization. A common data platform would open paths for more information transfer and aid in mutual confidentiality. Collaborative and work-guided meetings and familiarization visits are presented as means to further develop these ideas and improve mutual understanding. All in all, a common language, open discussion, and familiarity would improve cooperation between the facilities.

Keywords: multi-professionalism, foster care, youth psychiatry

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	6
2	TOIMINTAYMPÄRISTÖT	7
2.1	Valtion koulukodit.....	7
2.2	Nuorisopsykiatria	9
3	OPINNÄYTETYÖN TAUSTA.....	11
3.1	Moniammatillinen yhteistyö.....	13
3.2	Sijaishuolto	13
3.3	Yhteisasiakkuus.....	14
3.4	Tiedonhaku.....	16
3.5	Aikaisemmat tutkimukset lastensuojelun ja nuorisopsykiatrian yhteistyöstä.....	18
3.5.1	Yhteistyössä todettuja haasteita	21
3.5.2	Todettuja keinoja yhteistyön parantamiseksi	22
4	OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS.....	23
5	AINEISTO JA MENETELMÄT	23
5.1	Aineiston keruu	23
5.2	Aineiston analysointi	26
6	TULOKSET.....	28
6.1	Yhteistyölle annettu arvosana.....	29
6.2	Yhteistyön merkittävyys	31
6.3	Keskinäinen arvostus.....	33
6.4	Näkemykset asiakkaiden tilanteesta.....	34
6.5	Yhteydenpito ja tiedonkulku	36
6.6	Toimintakäytänteiden tunteminen	38
6.7	Resurssit.....	41
6.8	Yhteistyön kehittämiseen esitettyjä ajatuksia.....	42
7	POHDINTA.....	43
7.1	Keskeisten tulosten tarkastelu	43

7.2	Eettisyys	46
7.3	Luotettavuus	48
7.4	Johtopäätökset ja jatkotutkimusaiheet	49
LÄHTEET		52

LIITTEET

Liite 1. Tiedonhaku taulukko

Liite 2. Kyselyn saatekirje

Liite 3. Webropol-kyselyn kysymykset

Liite 4. Analyysirunko

1 JOHDANTO

Vuoden 2021 aikana oli Suomessa kodin ulkopuolelle sijoitettuna kaikkiaan 17 727 alaikäistä lasta (Lastensuojelu 2021, 2022). Nuorisopsykiatrian potilasmäärät ovat viime vuosien aikana lisääntyneet (THL 2022.). Usealla lapsella ja nuorella on asiakkuus sekä lastensuojelussa että psykiatriassa. Lastensuojeluun sijoitettujen lasten taustat ovat usein hyvin traumaattisia (Salazar ym. 2013; Turney & Wildeman 2017), ja traumaattisten kokemusten ja mielenterveyshäiriöiden välinen yhteys on tutkimuksissa osoitettu (Ponnamperuma & Nicolson 2018). Tutkimuksen mukaan 61,9 prosentilla sijoitetuista lapsista ja nuorista oli diagnosoitu psykiatrinen tai neuropsykiatrinen häiriö. Yleisimpiä diagnooseja olivat masennus, ahdistuneisuushäiriö, käytös- tai uhmakkuushäiriö sekä neurokehitykselliset häiriöt. (Kääriälä ym. 2021.) Tästä syystä lastensuojelun asiakkaana olevien lasten mielenterveyspalveluiden tulisi toimia erityisen hyvin.

Mielenkiintoni aihetta kohtaan on herännyt oman työni kautta. Olen työskennellyt vuodesta 2003 Sairilan koulukodissa, joka on yksi Valtion koulukodeista, ja omana havaintonani on sijoitettujen lasten moniongelmaisuuksien lisääntyminen. Paikkaa kysytään yhä useammin lapselle, jolla on psykiatrinen hoitokontakti tai syystä tai toisesta hoitokontaktia ei ole, vaikka lapsen verkosto tarpeen tälle näkisi. Tutkitusti lastensuojelun ja psykiatrian yhteistyö parantaa lasten mielenterveyspalvelujen käyttöä (Bai 2009), ja lasten mielenterveyden parantamiseksi on eri toimijoiden välinen yhteistyö nähty tärkeänä (Monson ym. 2021).

Koulukodeissa hoidetaan ja kuntoutetaan alaikäisiä lapsia, joilla on vakavaa, heidän kasvussaan ja kehityksessään sekä koulunkäynnissään ilmenevää oireilua (Valtion koulukodit 2022). Manninen on kartoittanut laajasti väitöskirjassaan koulukotiin sijoitettujen lasten neuropsykologista ja psykiatrista profiilia. Tulosten perusteella koulukotiin sijoitetuilla lapsilla oli merkittävästi yleisväestöä enemmän erilaisia psykiatrisia oireita. (Manninen 2013.) Lehto-Salon väitöskirjan aineistossa oli jokin mielenterveyden häiriö 89 prosentilla koulukotinuorista (Lehto-Salo 2011).

Soteuudistuksen yhteydessä on selvitty myös Valtion koulukotien asemaa. Selvityksen (Pohjola 2022) mukaan Valtion koulukodit ovat esimerkki erityisestä palvelualueesta, joka haastaa sote-palvelujärjestelmän tavoitteet ja mahdollisuudet. Koulukotien toiminta, kuten myös Sairilan koulukodin toiminta, on sosiaali-, terveys- ja sivistyspalveluiden risteyskohdassa. Koulukotiin sijoitetut lapset tarvitsevat eri palvelusektoreiden palveluita ja apua samanaikaisesti. Pohjola näkee, että koulukoteihin sijoitettujen lasten monenlaisen avun samanaikainen tarve testaa palvelujärjestelmän toimivuutta eri sektoreiden kesken ja niiden sisällä.

Yhteistyö lastensuojelun ja psykiatrian välillä ei aina ole ongelmaton, eikä aina ole selkeyttä siitä, kuuluuko lapsi lastensuojelun vai psykiatrian hoidettavaksi. Lastensuojelun ja psykiatrian yhteistyön haasteista keskustellaan niin käytännön työssä kuten myös erilaisissa selvityksissä on tiedostettu yhteistyön ongelmia. Yhteistyön haasteita on tuotu esiin myös julkisesti ja niihin on pyritty vaikuttamaan kansallisella tasolla.

Tämän opinnäytetyön tarkoitus on selvittää millaisena nuorisopsykiatrian ja lastensuojelun työntekijät kokevat keskinäisen yhteistyönsä. Kokemuksia yhteistyön toimivuudesta kerättiin Sairilan koulukodin sekä Etelä-Savon hyvinvointialueen nuorisopsykiatrian vastaanoton ja nuorisopsykiatrian osaston työntekijöiltä.

2 TOIMINTAYMPÄRISTÖT

2.1 Valtion koulukodit

Valtion koulukodit ovat vaativan sijaishuollon ja vaativan erityisen tuen perusopetuksen valtakunnallisia palveluntuottajia. Koulukodeissa hoidetaan ja kuntoutetaan lapsia, joilla on vakavaa kasvussa ja kehityksessä sekä koulunkäynnissä ilmenevää oireilua. (Valtion koulukodit 2022.) Valtion koulukodit toimivat Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) ja Opetushallituksen (OPH) tulosohjauksessa, eivätkä ne tavoittele taloudellista voittoa. Koulukotien tehtävänä on tarjota tukea, kun tapahtumat lapsen elämässä ovat johtaneet turvattomuuteen, koulupoissaoloihin, ristiriitoihin, päihteisiin, rikoksiin, karkailuun ja kun ollaan tilanteessa, jolloin elämään tarvitaan mielenterveyttä suojaavia tekijöitä. (Lastensuojelun käsikirja 2022.) Valtion koulukotien toiminnasta säädetään

laissa (ks. Laki Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen alaisista lastensuojeluyksiköistä 20.12.2010/1379).

Manninen kartoitti väitöskirjassaan koulukotiin sijoitettujen lasten neuropsykologista ja psykiatrista profiilia. Tulosten perusteella koulukotiin sijoitetuilla lapsilla oli merkittävästi yleisväestöä enemmän erilaisia psykiatrisia oireita. (Manninen 2013.) Synä koulukotiin sijoittamiseen on 2022 tehdyn selvityksen mukaan yleisimmin lasten päihteiden käyttö, karkailu, väkivaltaisuus, vakava psyykinen oireilu, erilaiset koulunkäyntiin liittyvät syyt, rikoksilla oirehtiminen ja perheeseen liittyvät haasteet. (Pohjola 2022, 22.) Koulukotikoulujen oppilasprofiilia on selvitetty valtakunnallisessa vaativan erityisen tuen verkostossa tehdyssä tutkimuksessa. Koulukotiin tulevien oppilaiden päätulositynä näyttäytyi koulukotikoulujen näkökulmasta ensisijaisena kouluakäymättömyys (29,2 %). Muita koulukotiin tulon pääsyyitä olivat huumausaineiden käyttö (25,5 %), rajattomuus (15,1 %), vakava psyykinen oireilu (13,2 %) ja toistuva väkivalta (12,3 %), sekä perhesyyt (4,7 %). (Huusko & Äärelä 2021.)

Valtion koulukodit ovat tuottaneet vuoden 2023 alusta alkaen sote-uudistuksen myötä palveluita 21 hyvinvointialueelle sekä kaikille kaupungeille ja kunnille opetuksen osuutta. Sote-uudistuksen yhteydessä selvitettiin myös Valtion koulukotien toiminta, joka ilman erillistä selvitystä, toimiessaan hallinnollisesti THL:n alaisena, olisi jäänyt huomioimatta osana palvelujärjestelmää. Selvitys tehtiin 1.10.2021–22.2.2022 kuulemalla 51 asiantuntijaa Valtion koulukotien, lastensuojelun ja sote-uudistuksen piiristä. Selvityksen tarkoituksena oli analysoida Valtion koulukotien roolia ja tehtävää, sen hallinnollista sijoittumista ja keskeisiä kehittämistarpeita sekä toimintaa määrittelevä lainsäädäntö muutostarpeineen. Keskeiseksi kriteeriksi nousi palvelujen kokonaisuuden rakentuminen lapsille, joilla on erityisen vaativan tuen tarpeita. Pääallekkäisten ja monimuotoisten vaikeuksien kanssa kamppailevien lasten etuna nähdään, että he voisivat saada palvelut yhtenäisen palveluvalikon muodostamasta järjestelmästä. (Pohjola 2022.)

Sairilan koulukoti on Mikkelissä sijaitseva, yksi viidestä Valtion koulukodista. Sairilan koulukoti on syntynyt kahden koulukodin yhdistyttyä vuonna 2014. Vuonna 1875 perustettu Koivikon koulukoti ja 1962 perustettu Sairilan koulukoti yhdistyivät vuonna 2000 hallinnollisesti, ja muodostivat Kasvun Yhteisöt -

nimisen koulukotiyksikön. Vuonna 2014 yksiköt muuttivat samoihin tiloihin ja nimeksi tuli Sairilan koulukoti. Nykyisin Sairilan koulukodissa on 24 sijaishuoltopaikkaa, jotka ovat jakautuneet vaativaan laitoshoitoon ja erityisen huolenpidon osastoihin. Lisäksi koulukodilla toimii oma koulu. Lapsia Sairilan koulukotiin sijoitetaan valtakunnallisesti monilta paikkakunnilta.

2.2 Nuorisopsykiatria

Vuoden 2020 aikana on raportoitu julkisessa terveydenhuollossa 7–22-vuotiailla noin 1,2 miljoonaa mielenterveysperusteista tutkimus- ja hoitokäyntiä. 13–17-vuotiailla käynnit olivat yleisempiä kuin nuoremmilla. Vuodesta 2015 lähtien on käyntien määrä sekä asiakkaiden määrä kasvanut noin kolmanneksen. Suurinta kasvu on ollut perusterveydenhuollossa. Eniten on lisääntynyt 13–17-vuotiaiden käyntien määrä. Osastojaksojen yleisimmät diagnoosit 13–17-vuotiailla olivat masennustila ja muut ahdistuneisuushäiriöt sekä lapsuudessa alkavat tunne-elämän häiriöt. (THL 2022.)

Lastensuojelulaki velvoittaa hyvinvointialueen terveydenhuollon toimintayksikön järjestämään lapsen tutkimus- sekä hoito- ja terapiapalveluja lapselle (Lastensuojelulaki 8.7.2022/610, 15. §). Hoitoon pääsystä lasten ja nuorten mielenterveyspalveluissa säädetään terveydenhuoltolaissa 53. pykälässä. Lasten ja nuorten psykiatrisessa erikoissairaanhoidossa hoidon tarpeen arviointi tulee aloittaa kolmen viikon kuluessa lähetteen saapumisesta, ja mahdolliset arvioinnin edellyttämät tutkimukset ja erikoislääkärin arviointi on toteutettava kuudessa viikossa lähetteen saapumisesta. Hoito on järjestettävä kolmessa kuukaudessa siitä, kun hoidon tarve on todettu. (Terveydenhuoltolaki 30.12.2010/1326, 53. §.) Perusterveydenhuollon osalta hoitotakuuta on tiukennettu 1.9.2023 alkaen. Hoidon tarpeen arviointi on perusterveydenhuollossa tehtävä saman päivän aikana, aikaisemmin kolmen vuorokauden sijasta. Hoitoon pääsyn enimmäisaika on kaksi 14 vuorokautta, ja 1.11.2024 alkaen seitsemän vuorokautta. (Valtioneuvosto 2023.)

Yhtenäiset kiireettömän hoidon perusteet (2019) määrittää perusterveydenhuollon tehtäviin nuorisopsykiatriassa kuuluvan häiriöiden tunnistamisen, sekä lievien ja harkiten myös keskivakavien häiriöiden hoidon, yhteistyössä opiskeleluhollon, sosiaalitoimen ja muiden tarpeenmukaisten viranomaisien kanssa.

Perusterveydenhuollon tehtävänä on myös tunnistaa erikoissairaanhoidon vaativat häiriöt, tarvittaessa lähettää erikoissairaanhoidon, sekä toteuttaa jatko-hoito erikoissairaanhoidon ohjeistuksen mukaisesti. Erikoissairaanhoidon tehtävänä puolestaan on nuorten vakavien mielenterveyden häiriöiden hoito tarpeenmukaisessa yhteistyössä perusterveydenhuollon, sosiaalitoimen, opiske-luhuollon ja muiden viranomaisten kanssa.

Mikkelin nuorisopsykiatrian palvelut on osa Etelä-Savon hyvinvointialueen, Eloisan, sosiaali- ja terveystalouden palveluja. Eloisa tuottaa, järjestää ja kehittää sosi-aali- ja terveystalouden palveluja, sekä pelastuspalveluja 12 kunnan alueella. (Etelä-Savon hyvinvointialue s.a.) Tammikuussa 2023 otettiin Mikkelissä myös käyttöön uusi Mielen ja kuntoutuksen talo, jonne tuolloin muuttivat myös nuori-sopsykiatrian vastaanoton, Väykkäri-tiimin (nuorisopsykiatrian ja nuorten mie-lenterveystalouden palvelujen perusterveydenhuollon vastaanotto) sekä nuorisopsykiat-rian osaston toiminnot.

Etelä-Savon hyvinvointialueen nuorisopsykiatrisen erikoissairaanhoidon palve-lut pitävät sisällään nuorisopsykiatrian vastaanoton sekä nuorisopsykiatrian osaston. Erikoissairaanhoidon palveluihin pääsee läheteellä. Osastolla toteu-tetaan psykiatrista hoitoa 13–17-vuotiaille nuorille. Osastohoidon aikana nuorta hoidetaan moniammatillisessa tiimissä. Osastolla toteutetaan kriisi-, tutkimus- ja hoitajaksoja. Kriisihoito keskittyy akuutin tilanteen hoitoon, ja on luonteeltaan lyhyt ja vakauttava. Tutkimusjakso on pidempi, ja vaatii ennako-suunnittelua sekä tutkimuskysymyksen asettelun. Tutkimusjakso toteutetaan osastolla, mikäli nuoren tutkimus ei onnistu avohoidossa. Osastohoito perus-tuu näin ollen pidempään voimien tukemiseen ja avohoidon käytettävissä ole-vien keinojen riittämättömyyteen. Nuoren saapuessa päivystyksellisellä lähet-teellä ohjataan hänet suoraan nuorisopsykiatrian osastolle, jossa tehdään hoi-dontarpeen arvio. Yläkoululaisten on mahdollista käydä osastojakson aikana sairaalakoulua. (Etelä-Savon hyvinvointialue s.a.)

Nuorisopsykiatrian vastaanotto tarjoaa avohoidon 13–18-vuotiaille nuorille, joilla on vakavia psyykkisiä ongelmia ja usein myös heikentynyt toimintakyky. Yleisimpiä psyykkisiä ongelmia nuorten kohdalla ovat muun muassa vakava masennus, itsetuhoisuus, ahdistuneisuus, syömishäiriö, todellisuudentajun heikentyminen sekä vakavat neuropsykiatriset pulmat ja erilaiset psyykkiset

traumat. Vastaanoton tarjoamia hoitomuotoja ovat yksilö-, ryhmä-, perhe- ja verkostoterapia ja lääkehoito. Nuoren ja perheen motivaation ja sitoutumisen on todettu vaikuttavan merkittävästi hoidon tulokseen. (Etelä-Savon hyvinvointialue s.a.)

Nuorten vastaanotto toiminnasta vastaa osaltaan Mielentalossa toimiva Välkäri-tiimi, joka on nuorisopsykiatrian ja nuorten mielenterveyspalvelujen vastaanotto, ja osa Etelä-Savon hyvinvointialueen perusterveydenhuoltoa. Välkäri-tiimi on osa Lasten ja nuorten mielenterveysvastaanottoa, ja toimii samoissa tiloissa Nuorisopsykiatrian vastaanoton kanssa. Välkäriin voi ottaa yhteyttä, jos nuoresta herää huoli. Työn tavoitteena on puuttua huoleen mahdollisimman varhain, ja ennaltaehkäistä psyykkisen oireilun ja päihderiippuvuuden pitkittyminen, paheneminen ja ongelmien kasautuminen. (Etelä-Savon hyvinvointialue s.a.)

3 OPINNÄYTETYÖN TAUSTA

Pekkarinen (2017) on tarkastellut koulukotien asemaa ja tehtävää. Selvityksen tehtävänä oli muun muassa tarkastella koulukotiin sijoitettujen nuorten oireita ja tuen tarvetta sekä kartoittaa koulukotien tärkeimpiä yhteistyöverkostoja. Selvityksen mukaan koulukotiin sijoitettuja nuoria kuvaa moniongelmaisuus. Nuorten yleisimpinä ongelmina nousi esiin päihteiden käyttö, karkailu ja kuljeskelu, koulunkäyntiin liittyvät haasteet sekä koulua käymättömyys, erilaiset psyykkiset ongelmat, rikollisuus sekä eritavoin näkyvä aggressiivisuus. Aggressiivisuuden kuvattiin näyttäytyvän toisiin kohdistuvana sekä itsetuhoisuutena. Nuorten tuen tarpeen todetaan olevan muun muassa yksilöllistä ja moniammatillista. Selvityksen mukaan kaikki koulukodit tekivät yhteistyötä paikallisten nuorisopsykiatristen osastojen kanssa, ja esiin tuli myös nuorisopsykiatrian poliklinikan kanssa tehtävä yhteistyö. Nuorisopsykiatrian kiireen nähtiin heijastuvan yhteistyöhön. Selvityksessä todetaan, että koulukotien yhteistyö etenkin perus- ja erikoisterveydenhuollon toimijoiden kanssa on tärkeää paikallisesti, ja perustuu aina henkilöiden välisiin suhteisiin.

Lastensuojelun ja psykiatrian yhteisasiakkaiden oikean, riittävän sekä oikea-aikaisen avun saamisessa on nähty olevan haasteita. Asiaan on yritetty löytää

ratkaisuja myös valtakunnallisesti. Hallitusohjelman Lastensuojelun monialainen kehittäminen 2020–2022-hankkeen yhtenä tavoitteena oli lastenpsykiatrian ja lastensuojelun ammattilaisten yhdessä tekemisen lisääminen ja toistensa työn ymmärtämisen lisääminen. (Innokylä 2022.) Lastensuojelun ja nuorisopsykiatrian yhteisasiakkaat on huomioitu myös osaamis- ja tukikeskusten kehittämistyössä. Yliruka ym. (2022) ovat tarkastelleet lastensuojelun monitoimijaisista kehittämisistä tavoitteena tukea sen järjestämistä ja tuottamista uusilla hyvinvointialueilla. Työpaperissa todetaan, että ammattilaisten välisen yhteistyön tekemiseen ja kehittämiseen on varattava aikaa. Esiin tuodaan, kuinka verkostoissa tehtävän työn tulee olla suunniteltua ja jokaisen osaamista hyödyntävää, työnjaosta on sovittava yhdessä ja tavoitteesta tarvitaan yhteistä näkemystä.

Vuonna 2016 valmistuneessa selvityksessä (Sinko ym. 2016) tarkastellaan lapsen sijaishuoltopaikan valintaa tilanteissa, joissa sijaishuollon toteuttamisessa liikutaan lastensuojelun ja muiden palveluiden rajapinnoilla lapsen erityistarpeista johtuen. Selvitystä varten haastateltiin eri kuntien ja kuntayhtymien työntekijöitä sekä lastensuojelun ammattilaista, ja avattiin lastensuojelun ja psykiatrian yhteistyötä molempien toimijoiden näkökulmasta. Selvitystyössä näyttäytyy, että puutteellinen tai jännitteinen yhteistyö lastensuojelun ja lasten- ja nuorisopsykiatrian välillä korostuu nuorten kohdalla.

Tammikuussa 2023 on apulaisoikeuskansleri pyytänyt sosiaali- ja terveystieteiden ministeriötä toimittamaan tietoja kesäkuun loppuun mennessä niistä toimista, joiden avulla lasten ja nuorten mielenterveys- ja psykiatristen palvelujen saaminen, sekä näiden palvelujen toteutuminen saataisiin turvattua. Apulaisoikeuskansleri pitää erittäin huolestuttavana lasten ja nuorten mielenterveyspalvelujen kysynnän ja tarpeen lisääntymistä, sekä lasten ja nuorten ongelmien monitkaistumista ja vakavoitumista. Pyyntöön taustalla on oikeuskanslerin 2019–2020 tekemät laillisuusvalvontakäynnit, joiden yhtenä aiheina oli erityisesti sijaishuollossa olevien lasten sekä päihdeongelmaisten nuorten psykiatriseen hoitoon pääsy. (Oikeuskansleri 2023.)

3.1 Moniammatillinen yhteistyö

Moniammatillinen yhteistyö on käsitteenä yleisesti käytetty. Isoherranen (2005) kuvaa moniammatillisuuden tuovan tehtävään yhteistyöhön mukaan useita eri tiedon ja osaamisen näkökulmia. Yhä monirakenteisempi ja monitoimijaisempi sosiaali- ja terveydenhuollon toimintaympäristö vaatii työntekijöiltä jaettua asiantuntijuutta ja aktiivista yhteistyötä. Moniammatillisesta työstä puhuttaessa käytetään myös rajapinta käsitettä. Sillä tarkoitetaan raja-alueita, joka on erilaisten työhön liittyvien toimien välimaastossa. Tämän käsitteen tilalle on myös ehdotettu yhdyspinnan käsitettä, tämä ei käsitteenä niinkään korostaisi yhteistyön rajoja vaan niitä yhtymäkohtia, joissa yhteistyötä tehdään. (Kekoni ym. 2019, 15–16.)

Sosiaali- ja terveystalouden välistä moniammatillista yhteistyötä on tutkittu sekä Suomessa että muualla. Moniammatillisen yhteistyön kehittämistä käsittelevässä väitöskirjassaan Isoherranen (2012) toteaa nykyisin ammattilaisten olevan entistä monimutkaisempia ongelmia ratkoessaan aiempaa riippuvaisempia toisistaan. Hän myös toteaa yhteistyön olevan helposti tehotonta, mikäli sen tekeminen on päällekkäistä ja ristiriitoja sisältävää. Aikaisemmista tutkimuksista tehdyn Pukkilan ja Helanderin kirjallisuuskatsauksen mukaan merkittävimpiä yhteistyötä edistäviä asioita ovat luottamuksellinen ja toista kunnioittava ilmapiiri, asiantuntijuuden rajojen tunnistaminen ja tarvittaessa näiden rajojen ylittäminen. Tärkeänä nousi esiin myös riittävä aika yhteiseen keskusteluun. Jotta nämä yhteistyötä edistävät asiat pystyvät toteutumaan, tulee yhteistyötä koordinoita ja työntekijät tarvitsevat yhteistyö- ja kommunikaatiotaitoja. Monialaisen yhteistyön nähdään vaativan myös yhteisen käsitteistön, yhteisen tavoitteen sekä jatkuvaa arviointia. (Pukkila & Helander 2016.)

3.2 Sijaishuolto

Sijaishuollolla tarkoitetaan huostaanotetun, kiireellisesti sijoitetun tai lastensuojelulain 83. §:ssä tarkoitetun väliaikaisen määräyksen nojalla sijoitetun lapsen hoidon ja kasvatuksen järjestämistä kodin ulkopuolella (Lastensuojelun käsikirja 2022). Vuonna 2021 oli kodin ulkopuolelle sijoitettuna 1,6 prosenttia lapsista, eli kaikkiaan 17 727 lasta, joista huostaanotettuna oli 11 210. Huostaanotetuista lapsista oli 16 vuotta täyttäneiden osuus selvästi nuorempia ikäryhmiä suurempi. Kiireellisesti vuoden 2021 aikana sijoitettiin 4 503 lasta,

joista eniten oli 15–16-vuotiaita (0,9 prosenttia väestön saman ikäisistä lapsista). Sijoitusten pituuksissa oli suuria vaihteluita. Neljäsosalla vuonna 2021 sijoitettuna olleista lapsista oli sijoituksen kesto vain hieman yli puolivuotta, kun taas yksi neljännes oli ollut sijoitettuna yli 6 vuotta. Viimeisimmän sijoituspaikan mukaan tilastoiduista lapsista 47 prosenttia (8 310) oli laitoksiin sijoitettuna. Yli puolet 16–17-vuotiaista sijoitetuista lapsista oli sijoitettuna laitokseen. (Lastensuojelu 2021, 2022).

Laitoshuoltoa järjestetään, jos lapsen sijaishuoltoa ei voida järjestää lapsen edun mukaisesti riittävien tukitoimien avulla perhehoidossa tai muualla (Lastensuojelulaki 3.4.2007/417, 50. §). Laitokseen sijoittaminen tarkoittaa lapsen hoivan, huolenpidon ja kasvatuksen toteuttamista lastenkodissa, nuorisokodissa, koulukodissa tai muussa vastaavassa lastensuojelulaitoksessa. (Lastensuojelu 2021, 2022.)

3.3 Yhteisasiakkuus

Aikaisempien sekä suomalaisten että kansainvälisten tutkimusten ja selvitysten perusteella nuorten lastensuojelun ja nuorisopsykiatrian yhtäaikainen asiakkuus näyttäytyy merkittävänä ilmiönä. Kiurun ja Metterin (2014) tutkimuksen tulokset vahvistavat tietoa yhteisasiakkaiden suuresta määrästä palvelujärjestelmässä. Tutkimuksessa, jonka aineistona oli yhden psykiatrisen sairaalan 325 nuoren potilaskertomukset, noin puolella (52 %) nuorella oli potilaskertomuksessa merkintöjä lastensuojelusta. Tutkimuksen tarkoitus oli selvittää, millaisia piirteitä liittyy samanaikaisesti lastensuojelun asiakkaana ja nuorisopsykiatrian sairaalahoidossa olevien yhteisasiakkuuteen. Tutkimuksessa nousi esiin yhteisasiakkailla olevan muita nuoria enemmän käytökseen, perheeseen, kouluun tai sosiaaliseen ympäristöön liittyviä haasteita. Ristseppä ja Vuoristo (2012) kuvaavat yhteisasiakkaiden ongelmien olevan monimuotoisia. He ovat asiantuntijahaastatteluin selvittäneet, millä tavoin laki on ohjaamassa palveluntuotantoa psykiatrian ja lastensuojelun rajapinnassa. Aineistossa nousi esiin, kuinka toimiva yhteistyö osaltaan luo luottamuksellista ilmapiiriä myös hoidettaville lapsille. Hoitovastuun todetaan jakautuvan lapsen ongelmien laadun mukaan. Viimekädessä lastensuojelu on vastaamassa lapsen hoidosta ja huolenpidosta, mutta kun lapsi oireilee mielenterveysongelmin,

vastaa hoidosta joko psykiatria lastensuojelun kanssa tai vaihtoehtoisesti psykiatria yksin.

Norjassa on tutkittu mielenterveydenhäiriöiden esiintyvyyttä sijoitetuilla lapsilla. Tutkimuksen mukaan sijoitetuilla lapsilla oli korkea mielenterveyshäiriöiden esiintyvyys verrattuna Norjan yleiseen lapsiväestöön. Yleisimpiä häiriöitä olivat tunnehäiriöt, ADHD ja käyttäytymishäiriöt. Väkivallalle altistuminen, vakava laiminlyönti ja aikaisempien sijoitusten määrä lisäsivät mielenterveyshäiriöiden riskiä. (Lehman ym. 2013.) Larsen ym. ovat tutkineet Norjan 11–17-vuotiaiden sijaishuollossa olevien nuorten mielenterveyttä, mielenterveyspalvelujen laatua ja tiheyttä sekä palveluiden käyttöön liittyviä tekijöitä. Tutkimuksen mukaan lähes puolella (48,8 %) sijaishuollossa olevista nuorista oli viitteitä mielenterveysongelmista ja korkea mielenterveyspalvelujen käyttöaste. Tutkimuksen johtopäätöksissä todetaan, että koska sijaishuollossa olevat nuoret ovat usein tekemisissä useiden palveluntarjoajien kanssa, on tärkeää, että palveluiden välillä on hyvä yhteistyö. (Larsen ym. 2018.)

Valviran 2018 selvityksen mukaan noin puolet (51 %) sijaishuoltoon sijoitettua lapsista tai nuorista saa säännöllistä psykiatrista hoitoa tai psykoterapiaa (Valvira 2020). Myös THL:n keräämien lastensuojelun- ja nuorisopsykiatrian yhteisasiakkuuksien määrä on saman suuntainen. Ikäryhmässä 13–17-vuotiaat (johon pääsääntöisesti koulukotiin sijoitetut lapset kuuluvat) oli sijoitettuna olevista nuorista 53 prosenttia asiakkaana myös nuorisopsykiatrialla. (Heino ym. 2018, 3.) Kääriälä ja Keski-Säntti (2020) ovat selvittäneet sijoitettujen lasten ominaisuuksia sekä määrää Suomessa. Tarkastelussa on käytetty THL:n Kansallinen syntymäkohortti 1997 -tutkimusaineistoa. Tutkimusaineiston mukaan 72 prosenttia sijoitettuna olevista lapsista sai lapsuutensa aikana mielenterveyshäiriön diagnoosin ja vertailuryhmässä diagnoosin sai 18 prosenttia lapsista. Sijoitettuna olevien lasten yleisimpiä mielenterveyshäiriöiden diagnooseja olivat masennus- ja ahdistushäiriöt sekä käytös- ja uhmakuushäiriöt. Nuoruus iässä sijoitetuilla lapsilla näyttäytyivät myös päihdehäiriöt yleisinä.

Hedman ym. (2018) ovat tutkineet Uudenmaan alueen nuorten mielenterveyspalvelujen määrää, tarjontaa ja kohdentumista vuoden 2014 tietojen perusteella. Tutkimuksessa todetaan, että mielenterveyden pulmista kärsiviä nuoria

sijoitetaan yhä enemmän kodin ulkopuolelle. Tulosten perusteella vaikuttaa siltä, ettei alueilla ilmeisesti painoteta avohoidon palveluresursseja tilanteissa, jos kunnassa on paljon nuoria. Samoin vaikuttaa olevan niissä tilanteissa, jos palveluille voisi olla lisääntyntä tarvetta lastensuojelun asiakasmäärien kasvassa. Näiden tulosten todetaan vahvistavan lastensuojelun kokemustietoa, että asiakkaille ei ole tarjolla riittävästi mielenterveyden hoitoon osoitettuja resursseja. (Hedman ym. 2018, 7,18.)

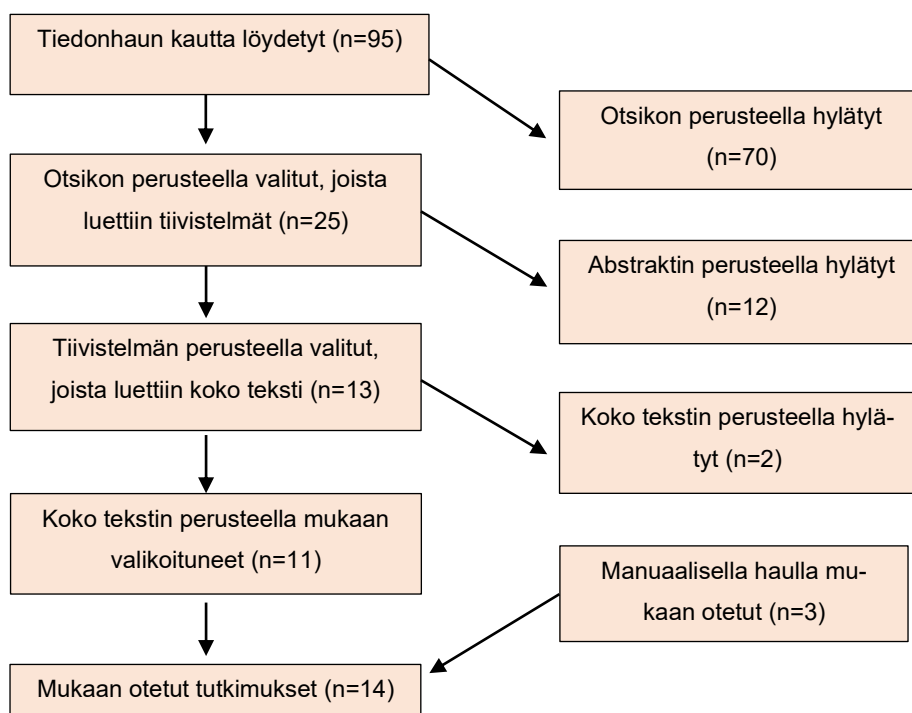
Polku-tutkimus oli ensimmäinen kotimainen tutkimus, jossa selvitettiin lastensuojelulaitoksiin sijoitettujen nuorien mielenterveydenhäiriöitä ja niiden laatua, sekä samaan aikaan nuorilla olevia oppimiseen liittyviä ongelmia. Tutkimus perustui 1992–1993 toteutettuun Nupro-projektiin (Nuorten integroitu hoitomalli), ja siinä olivat mukana Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimus- ja kehittämiskeskus Stakes, Koivikon ja Sairilan koulukodit sekä Etelä-Savon sairaanhoitopiirin lastenpsykiatrian ja nuorisopsykiatrian yksiköt. Polku-tutkimuksessa tutkittiin koulukotinuorten psyykkisiä ongelmia, elämäntilannetta, oppimisvaikeuksia ja jo tehtyjä auttamistoimenpiteitä tavoitteena ymmärtää paremmin koulukotinuorten hoidon tarpeita. Tutkimuksessa todettiin lähes yhdeksällä kymmenestä koulukotinuoresta jokin diagnosoitu mielenterveydenhäiriö. Yleisin oli käytöshäiriö, joka todettiin 75 prosentilla koulukotinuorista. Kolme samanaikaista diagnoosia erotti koulukotinuoret selvimmin verrokkinuorista, nämä olivat käytöshäiriö, mielialahäiriö ja päihdehäiriö. Yli 60 prosentilla koulukotitytöistä todettiin samanaikaisesti nämä kolme diagnoosia. (Lehto-Salo ym. 2002.)

3.4 Tiedonhaku

Tiedonhaulla haettiin aikaisempaa tietoa lastensuojelun ja psykiatrian välisestä yhteistyöstä. Tiedonhaku aloitettiin kokeilemalla erilaisia hakusanoja ja niiden yhdistelmiä, sekä testihauilla. Systemaattista tiedonhakua tehtiin syys-, loka- ja marraskuussa 2022 sekä maaliskuu- ja huhtikuussa 2023, tietokannoista Medic, Cinahl, Apa Psycinfo, Academic Search Elite, Apa PsycArticles ja PubMed. Suomenkielisenä hakusanana oli lastensuojelu. Englanninkielisiksi hakusanoiksi valittiin seuraavat: Cross-institutional cooperation, interagency collaboration, interprofessional working, Interprofessional collaboration,

healthcare networks, mental health service, youth welfare services, child protection, childcare, child welfare, adolescents, mental health, psychiatry, mental care, liitteen 1 taulukossa kuvatulla tavalla. Hakua täydennettiin manuaalisella tiedonhaulla Lastensuojelun keskusliiton, THL:n ja STM:n julkaisuista sekä Google Scholarista. Tiedonhaku on rajattu pääosin vuosille 2012–2023.

Tietokannoista tehdyssä haussa tutkimusten sisäänottokriteereinä käytettiin julkaisuvuotta välillä 2012–2023, koko tekstin saatavilla oloa, suomen tai englannin kieltä ja tutkimusten vertaisarviointia. Hakutuloksia tuli yhteensä 95. Näistä valikoitui otsikon perusteella 25, ja tiivistelmien lukemisen jälkeen jäljelle jäi 13 tutkimusta, joista koko tekstien lukemisen jälkeen jäi mukaan 11 tutkimusta. Manuaalisella haulla valikoitui mukaan kolme tutkimusartikkelia. Yhteensä mukaan valikoitui 14 tutkimusartikkelia. Tiedonhakuprosessi on kuvattu kaaviona kuvassa 1.

Kuva 1. Tiedonhakuprosessin kaavio

3.5 Aikaisemmat tutkimukset lastensuojelun ja nuorisopsykiatrian yhteistyöstä

Lastensuojelun ja psykiatrian välistä yhteistyötä on tutkittu mm. organisaatioiden ja työntekijöiden näkökulmasta. Yhteistyötä on kuitenkin tutkittu melko vähän (Timonen-Kallio ym. 2017; Timonen-Kallio 2019; McLean 2011). Tutkimuksissa nousee esiin yhteistyön haasteita ja toimimattomuutta, mutta myös se, että yhteistyötä on pyritty kehittämään ja eroja yhteistyön toimivuudessa on alueellisesti.

Timonen-Kallio (2019) on tehnyt kansainvälisen vertailevan tutkimuksen kuudessa Euroopan maassa lastensuojelun sijaishuollon laitostyöntekijöiden ja mielenterveystyöntekijöiden moniammatillisesta yhteistyöstä. Tutkimus tehtiin Tanskassa, Suomessa, Saksassa, Liettuassa, Isossa-Britanniassa (Skotlannissa) ja Espanjassa. Kaikki tähän tutkimukseen osallistuneet maat havaitsivat vaikeuksia yhteistyössä mielenterveyspalvelujen ja lastensuojelun välillä, ja yhteistyön esteet näyttäytyivät hyvin samanlaisina kaikkialla Euroopassa. (Timonen-Kallio 2019.)

He ym. (2015) ovat tutkineen Los Angelesin piirikunnan lastensuojelujärjestelmän ja mielenterveyspalvelujen välistä yhteistyötä. Tutkimuksessa todetaan lastensuojelu- ja mielenterveystyöntekijöiden yhteisen arvion sekä palvelujen suunnittelun voivan tehostaa yhteisasiakkaiden mielenterveyspalvelujen saantia. Blanken ym. (2022) ovat tutkineet lastensuojelun ja terveydenhuollon palvelujärjestelmien yhteistyötä tiedonvaihdon näkökulmasta Hollannissa. Tutkimuksessa tarkastellaan verkostoissa tapahtuvan tiedonkulun kehitystä. Tutkijat näkevät tärkeänä, että lastensuojelun ja terveydenhuollon organisaatiot tekevät riittävää yhteistyötä.

Australiassa on tutkittu lastensuojelu- ja mielenterveyspalveluissa työskentelevien toimijoiden kokemuksia keskinäisestä yhteistyöstä nuorten hoidossa. Tutkimus oli osa laajempaan tutkimusta, Ripple-projektia. Tutkimuksen tarkoituksena oli tunnistaa sellaisia käytäntöjä, joiden avulla voidaan parantaa yhteistyötä sekä terveystuloksia. (Monson ym. 2021.) Mack ym. (2019) tutkivat Saksassa lasten ja nuorten psykiatrian ja lastensuojelun yhteistyötä asiakasta-

pauksissa, joissa molemmat laitokset vastasivat saman lapsen hoidosta. Ensimmäistä kertaa yhteistyötä tutkittiin kvantitatiivisesti ja suhteessa lasten psykopatologiaan. Aineistossa näyttäytyi tyytyväisyys organisaatioiden väliseen yhteistyöhön yleisesti, mutta eroja näkyi kuitenkin tapauskohtaisissa arvioissa.

Van den Steene ym. (2018) tutkivat Belgiassa moniongelmaisten teinityttöjen parissa työskentelevien lastensuojelun ja psykiatrian välistä yhteistyötä. Yhteistyön nähtiin lisäävän hoitomuotojen monipuolisuutta ja hoidon jatkuvuutta. Hood ym. (2017) ovat tutkineet ammattilaisten näkemyksiä ja kokemuksia yhteistyöstä Lontoossa liittyen kehitettävään työhön, jolla tähdätään lasten turvaamiseen. Tutkimusta varten haastateltiin hoitotyön, opetustyön ja sosiaalityön ammattilaisia. Tutkijat toteavat, että lastensuojelutyö vaatii asiantunte-
musta myös tehtävässä yhteistyössä, ei vain yksittäisissä ammatillisissa tehtävissä.

McLean (2011) on tutkinut Australiassa kodin ulkopuolelle sijoitettujen ja haastavasti käyttäytyvien nuorten parissa työskentelevien eri sidosryhmien välisen yhteistyön esteitä. Tutkimus kuvasi osallistujien kokemuksia ja käsityksiä yhteistyöstä. Tutkimuksessa todetaan yhteistyön tarpeen olevan sijoitettujen ja haastavasti käyttäytyvien lasten kohdalla suuren, koska näitä lapsia ympäröivät monet järjestelmät ja palvelut. Tutkimus paljasti useita tällaiseen yhteistyöhön liittyviä jännitteitä. Cooper ym. (2016) ovat tehneet Isossa-Britanniassa systemaattisen katsauksen, jossa on tarkasteltu 33 tutkimusta, jotka koskevat virastojen välistä yhteistyötä lasten ja nuorten mielenterveyspalveluissa. Tarkoituksena oli selvittää muun muassa millaiset tekijät helpottavat ja estävät virastojen välistä yhteistyötä. Tuloksia analysoitiin narratiivisesti ja yhteistyötä helpottavia ja estäviä tekijöitä tarkasteltiin temaattisella analyysillä.

Kotimaisia tutkimuksissa ja selvityksissä lastensuojelun ja psykiatrian välistä yhteistyötä on lähestytty erilaisista näkökulmista. Timonen-Kallio ym. (2017) ovat tutkineet lastensuojelun ja psykiatrian yhteistyötä haastatteleamalla lastensuojelun, mielenterveysalan ja sosiaalialan työntekijöitä Suomessa. Tavoitteena oli saada tietoa työntekijöiden kokemuksista yhteistyökäytännöistä.

Huikko ym. (2018) ovat tutkineet, millaisilla yhteistyökeinoilla sairaanhoitopiirien lastenpsykiatrianyksiköt parhaiten tukevat lasten perustason mielenterveyspalveluja ja lastensuojelua alueilla. Yhteistyötä kuvattiin erikoissairaanhoidon näkökulmasta. Lastenpsykiatrian ja lastensuojelun välistä yhteistyötä Huikko ym. (2017) ovat käsitelleet selvityksessä lasten mielenterveyshäiriöiden hoito- ja kuntoutuspalveluista. Selvitystä varten haastateltiin kaikkien sairaanhoitopiirien ylilääkäreitä ja eri puolelta Suomea olevien kuntien terveyskeskuslääkäreitä sekä perheneuvoloiden ja lastensuojeluyksikköjen johtajia. Tarkoituksena oli kartoittaa hoitoon ohjautumista, saatavilla olevia hoito- ja kuntoutusmuotoja sekä sitä, minkälaisia vahvuuksia ja haasteita toimijat näkevät hoitoketjuissa ja palveluiden saamisessa.

Timonen-Kallio (2012) on tutkimuksessaan tarkastellut psykiatrian ja lastensuojelun yhteistyötä. Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää lastensuojelun ja psykiatrian rajapinnoilla ja yhteyspinnoilla tehtävän työn käytäntöjä työntekijöiden näkökulmasta. Ristseppä ja Vuoristo (2012) selvittivät tutkimuksessaan, miten laki ohjaa palveluntuotantoa lastensuojelun ja psykiatrian rajapinnassa.

Uusimpia, ja edelleen jatkuvia tutkimuksia on muun muassa Turun yliopiston hallinnoima Lanups-tutkimushanke, joka on osaltaan tuottanut tietoa monella tasolla tästä aiemmin vain vähän tutkitusta aiheesta. Kyseessä on lastensuojelun ja nuorisopsykiatrian yhteisasiakkuuksia tutkiva hanke, jonka tarkoituksena oli vastata ajankohtaiseen tiedontarpeeseen, tutkien näiden palvelujärjestelmien yhdyspintoja ja asiakkuuksien sekä palvelujärjestelmien nivelkohtia. Hanke on osaltaan tukemassa palveluiden kehittämistä sosiaali- ja terveysalan palvelujärjestelmän uudistamisessa hyvinvointialueilla. Hankkeen tähänastiset tulokset antavat tietoa palvelujen kehittämiseksi, tutkimus jatkuu edelleen uusin aineistoin. Alustavissa suosituksissa tutkimustulosten perusteella todetaan, että monialaisissa palveluissa ammattilaisten työotteiden tulisi olla nuoresta kiinnipitävää ja monialaisen yhteistyön mahdollistavaa. (Lanups 2023.) Jörns-Presentati ja Groen (2023) ovat tutkineet Saksassa lastensuojelun ja psykiatrian yhteistyötä standartoidulla mittarilla (PINCOM-Q). Ensimmäisissä tuloksissa näkyy, että lastensuojelun ja psykiatrian työntekijät kokevat yhteistyön eri tavalla, ja lastensuojelun työntekijät näkevät yhteistyön huomattavasti negatiivisempana kuin psykiatrian työntekijät. Psykiatriassa yhteistyö

nähtiin haastavampana työskenneltäessä monimutkaisia tarpeita omaavien lasten parissa.

Yhteistyötä on tarkasteltu myös pro gradu -töissä eri näkökulmista. Pirhonen (2022) on tutkinut moniammatillista yhteistyötä nuorisopsykiatrian ja lastensuojelun asiakkaiden hoidossa työntekijöiden näkökulmasta. Lampela (2018) on tutkinut Lastensuojelun ja nuorisopsykiatrian yhteisasiakkuuksia auttamisvastuun jakamisen ja siirtämisen näkökulmasta. Hokkanen (2021) on pro gradu -tutkielmassaan tutkinut tarinoita lastensuojelun ja nuorisopsykiatrian välisestä monialaisesta yhteistyöstä. Nurmi (2018) on pro gradu -tutkielmassaan käsitellyt aihetta verkostotyön näkökulmasta lastensuojelun ja nuorisopsykiatrian yhteisasiakkaiden kanssa. Kauralan pro gradussa (2021) on lastensuojelun ja psykiatrian moniammatillista yhteistyötä lähestytty kokemusasiantuntijoiden näkökulmasta. Uusitalo (2015) on pro gradu -tutkielmassa selvittänyt lastenpsykiatrian ja lastensuojelun yhteistyötä työntekijöitä haastattelella. Kylliäinen (2018) on tutkinut lastensuojelun ja nuorisopsykiatrian yhteistyötä lääkehoidon toteutumisen näkökulmasta. Sijaisvanhemman näkökulmasta lastensuojelun ja lastenpsykiatrian rajapintaa on pro gradu -tutkielmassaan tutkinut Moijanen (2018).

3.5.1 Yhteistyössä todettuja haasteita

Tutkimuksissa havaitut yhteistyön haasteet ovat saman suuntaisia. Lastensuojelun ja psykiatrian keskinäistä suhdetta ei koeta tasa-arvoisena (Timonen-Kallio 2019) ja toisen organisaation kunnioitusta ja arvostusta (Cooper ym. 2016; McLean 2011) kaivataan. Toisen osapuolen toiminnan ja ammatillisen roolin ymmärtämisen puutteet nähdään yhteistyötä haittaavina tekijöinä (Timonen-Kallio, 2019; Cooper ym. 2016). Toimivan yhteistyön nähdään edellyttävän ammattilaisten tasa-arvoista asemaa ja vastuuta, jota ei aina ole lastensuojelun ja psykiatrian työntekijöiden keskuudessa (Timonen-Kallio 2017).

Yhteistyön haasteiden nähdään johtuvan muun muassa keskinäisen avoimuuden puutteesta ja huonosta keskinäisestä viestinnästä ja kommunikaatiosta (Hoikkala ym. 2016; Timonen-Kallio 2019). Erilaisten näkemysten, erilaisten toimintatapojen sekä pirstaleisen ja päällekkäisen työskentelyn nähdään osaltaan hankakoittavan yhteistyötä (Huikko ym. 2017; Blanken ym. 2022;

McLean 2011; Van den Steene ym. 2019). Tutkimuksissa nousevat esiin myös liian suuret ja epärealistiset odotukset ja käsitykset toisen organisaation työstä ja mahdollisuudesta vaikuttaa (Huikko ym. 2017; Timonen-Kallio 2012, 2017 & 2019). Yhteistyön haasteiden nähdään johtuvan osittain myös resurssipulasta (Cooper ym. 2016).

3.5.2 Todettuja keinoja yhteistyön parantamiseksi

Tutkimusten mukaan keskinäistä yhteistyötä lastensuojelun ja psykiatrian välillä voidaan parantaa molempien tahojen tiedon lisäämisellä toisen organisaation toimintaa ohjaavista lainsäädännöistä (Ristseppä & Vuoristo 2012) ja toimintatavoista (Monson ym. 2021; Ristseppä & Vuoristo 2012; Hood ym. 2017; Cooper ym. 2016) sekä parantamalla keskinäistä viestintää (Blanken ym. 2022; Cooper ym. 2016; McLean 2011). Tärkeänä nähdään näkemysten vaihtaminen asiakkaiden tilanteista ja yhteisen kielen puhuminen (Mack 2019; Monson ym. 2021; Hood ym. 2017). Tutkimusten perusteella vaikuttaa tärkeältä, että molemmat organisaatiot tuntevat toistensa tapauskohtaisen näkemyksen ja löytävät yhteisen näkökulman ja ymmärryksen nuoren tilanteeseen (Mack 2019; Monson ym. 2021; McLean 2011). Läpinäkyvyyden lisäämisen nähdään osaltaan varmistavan sujuvamman yhteistyön (Mack 2019).

Lastensuojelun ja psykiatrian yhteistyötä helpottavia käytännön keinoja nähdään olevan muun muassa virastojen väliset yhteiset koulutukset (ks. Cooper ym. 2016; McLean 2011) ja nimetty yhteyshenkilö (ks. Cooper ym. 2016) sekä johdon tuki (ks. Cooper ym. 2016; Mack 2019). Yhteistyön on myös todettu vaativan taloudellisia panostuksia henkilöstöön ja aikaresursseihin (Mack 2019). Parhaimmillaan ammatillisen verkostoitumisen nähtiin tukevan molempien osapuolten osaamista ja asiantuntemusta (Timonen-Kallio 2019). Lehto-Salo (2011) on väitöskirjassaan käsitellyt myös sijoituspaikan työntekijöiden ja psykiatrisen hoitoyksikön yhteistyötä. Yhtenä tutkimuksen tarkoituksena oli kehittää psykiatrisen hoitointervention malli lastensuojelulaitokseen sijoitettujen nuorten psykiatrisesta hoidosta.

Tutkimuksissa nousee esiin, että halua ja kykyä yhteistyön kehittämiseen löytyy, ja uusia toimintatapoja yhteistyön parantamiseksi kehitetään (Timonen-

Kallio 2012; Huikko 2017). Timonen-Kallio (2019) pitää kuitenkin kiinnostavana tuloksena sitä, että vaikka yhteistyön käytäntöjä pyritään vahvistamaan ovat monet yhteistyön esteistä ja haasteista tutkimuksen mukaan kuitenkin edelleen olemassa.

Lanups-tutkimushankkeen (2023) alustavien tutkimustulosten perusteella on listattu suosituksia ammatillisuutta koskien. Suosituksissa ohjeistetaan luomaan näkemys, millaista moniammatillista työtä verkostoissa tai tiimissä halutaan toteuttaa, sekä sopimaan, kuka koordinoi näitä moniammatillisia tapaamisia. Suosituksissa kannustetaan tutustumaan yhteistyötahoon esimerkiksi yhteisten koulutusten ja kehittämispäivien yhteydessä ja kysymään, mikäli ei tunne toisen käyttämiä termejä ja kieltä. Toisen kunnioitus ja arvostus nostetaan tärkeiksi.

4 OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS

Tämän opinnäytetyön tarkoitus on selvittää, millaisena nuorisopsykiatrian ja koulukodin työntekijät kokevat keskinäisen yhteistyönsä, ja tavoitteena on mahdollistaa koulukodin ja nuorisopsykiatrian välisen yhteistyön vahvistaminen. Vastausta on lähdetty etsimään tutkimuskysymykseen: millaisena koulukodin ja nuorisopsykiatrian työntekijät kokevat keskinäisen yhteistyönsä?

5 AINEISTO JA MENETELMÄT

5.1 Aineiston keruu

Opinnäytetyön lähestymistapa on kvalitatiivinen. Kvalitatiivisille lähestymistavoille on yhteistä, että niiden tavoitteena on löytää tutkimusaineistoista toimintatapoja, samanlaisuuksia tai eroja (Latvala & Vanhanen-Nuutinen 2003, 21). Kvalitatiivisessa tutkimuksessa aineistoja tulkitaan osana asiayhteyttä ja pyritään osoittamaan erilaisten päätelmien ja järjestelmien olevan ihmisten aktiivisen käyttäytymisen ja tekemisen tulosta (Juhila s.a.). Kvalitatiivinen lähestymistapa soveltuu tälle opinnäytetyölle, koska tavoitteena oli ymmärtää yhteistyötä yksilön näkökulmasta.

Laadullisessa tutkimuksessa tietoa kerätään ihmisiltä, joilla on tietoa ja kokemusta tutkimuksen kohteena olevasta aiheesta (Tuomi & Sarajärvi 2018, 98). Tätä opinnäytetyötä varten kerättiin työntekijöiden kokemustietoa koulukodin, nuorisopsykiatrian vastaanoton ja nuorisopsykiatrian osaston työntekijöiltä Webropol-kyselyllä. Tutkijan ja tutkittavan suhteessa on laadullisessa tutkimuksessa manipulaation vaara, vaikka tutkija pyrkisikin tietoisesti tasaveroiseen suhteeseen (Vehviläinen-Julkunen 1998, 32). Käyttämällä Webropol-kyselyä aineiston keräämiseen, pyrin minimoimaan tätä tutkimus ongelmaa, koska työskentelyni yhdessä aineistoa kerättävässä organisaatiossa olisi arvioni mukaan lisännyt manipulaation mahdollisuutta haastattelu tilanteessa.

Webropol-kyselyssä olevat kysymykset olivat monivalintakysymyksiä sekä avoimia kysymyksiä. Monivalintakysymyksissä vastaaja valitsi viidestä vaihtoehdosta omaa kokemustaan lähimpänä olevan vaihtoehdon. Monivalintakysymykset tuottivat helposti analysoitavaa tietoa. Avoimissa kysymyksissä vastaajaa pyydettiin perustelemaan sekä kuvailemaan monivalintakysymyksen vastausta omin sanoin. Avoimilla kysymyksillä pyrittiin saamaan mahdollisimman rikasta ja kvalitatiivista tietoa. Kysymyksillä oli tarkoitus saada tietoa siitä, millaisia kokemuksia koulukodin työntekijöillä on yhteistyöstä nuorisopsykiatrian vastaanoton sekä nuorisopsykiatrian osaston kanssa, ja millaisia kokemuksia nuorisopsykiatrian vastaanoton työntekijöillä ja nuorisopsykiatrian osaston työntekijöillä on yhteistyöstä koulukodin kanssa. Vastaanoton työntekijät käsittivät sekä erikoissairaanhoidon että perusterveydenhuollon vastaanottojen työntekijät.

Webropol-kyselyn kysymykset valikoituivat aiheesta aikaisemmin tehtyjen tutkimusten ja opinnäytetyön tutkimuskysymyksen pohjalta. Kyselyssä (liite 3) kysyttiin vastaajan kokemuksia yhteistyöstä kokonaisuutena, keskinäisestä arvostuksesta, näkemyksistä asiakkaan tilanteesta, tiedonkulusta ja yhteydenpidosta sekä toimintakäytänteiden tuntemisesta. Lopuksi kysyttiin myös avoimessa kysymyksessä ajatuksista ja huomioista sekä kehittämissuhteuksista yhteistyön parantamiseksi. Tieteellisen kyselyn onnistuminen edellyttää, että tutkija osaa huomioida muun muassa vastaajien ajan ja motivaation vastata kyselyyn. Tutkimuksen onnistumiseen vaikuttaa ratkaisevasti lomakkeen suunnittelu ja sen testaaminen. (KvantiMotv 2013.) Tähän opinnäytetyöhön

käytettyä kyselylomaketta esiteltiin sekä sen suunnitteluvaiheessa että sen valmistuttua, ennen kyselyn lopullista muotoa ja käyttöä.

Opinnäytetyön aihe, sekä siihen liittyvä kysely, esiteltiin jokaisessa organisaatiossa yksiköiden tiimipalavereissa ennen kyselylinkin toimittamista. Nuorisopsykiatrian osastolla 29.3.2023, nuorisopsykiatrian vastaanotolla 3.4.2023 ja Sairilan koulukodin kuudessa tiimissä aikavälillä 23.3.–4.4.2023. Vilka (2005) tuo esiin, kuinka yksi laadullisen tutkimuksen tehtävä on lisätä tutkittavien tietoa ja käsitystä aiheesta ja näin vaikuttaa myönteisesti tutkittavien ajatuksiin tutkittavana olevaa asiaa kohtaan ja siihen liittyviin toimintatapoihin. Vierailulla kaikissa yksiköissä pyrittiin vaikuttamaan juuri näin, ja sitä kautta mahdollistamaan opinnäytetyön tavoitteena olevaa yhteistyön vahvistamista.

Saatekirje vastauslinkin kanssa toimitettiin sähköisesti yksiköiden yhteyshenkilöille vierailujen jälkeen, ja heitä pyydettiin jakamaan sen organisaatiossaan työntekijöille. Vastausaikaa oli 28.4.2023 asti eli noin neljä viikkoa. Muutama vastaaja oli vastausajan alkupuolella vastannut kokemuksistaan oman organisaationsa sisäisestä yhteistyöstä, eli omassa työpaikassaan tehtävästä yhteistyöstä. Edellisen havainnon jälkeen ohjeistusta kyselyssä tarkennettiin koskien kysymystä, kenen kanssa tehtävää yhteistyötä koskien kyselyyn vastaaja vastaa. Neljä päivää ennen vastauslinkin sulkeutumista yksiköiden yhteyshenkilöitä pyydettiin välittämään organisaatiossaan sähköposti, jossa oli uudelleen vastauslinkki ja muistutus vastaamisen olevan mahdollista vielä muutaman päivän ajan.

Määräaikaan mennessä kyselyyn vastasi yhteensä 34 koulukodin ja psykiatrian työntekijää. Sairilan koulukodista vastaajia oli 19, Nuorisopsykiatrian osastolta yhdeksän (9) ja nuorisopsykiatrian vastaanotolta kuusi (6). Vastauksista jätettiin huomioimatta yhteensä seitsemän (7) vastaajan vastaukset, jotka olivat vastanneet organisaatioiden sisäiseen yhteistyöhön: nuorisopsykiatrian vastaanoton ja osaston väliseen yhteistyöhön yksi (1), vastaanoton sisäiseen yksi (1), osaston ja vastaanoton väliseen kolme (3) ja Sairilan koulukodin sisäiseen yhteistyöhön kaksi (2). Opinnäytetyön tulokset muodostuvat siis 27 vastaajan vastauksista. Vastausprosenttia ei ole mahdollista laskea, koska ei ole tiedossa, kuinka monelle kyselylinkki yhteyshenkilöiden toimesta

välitettiin ja kuinka moni linkin saaneista oli osallistunut koulukodin ja nuorisopsykiatrian väliseen yhteistyöhön.

Lupaa oli pyydetty myös 1–2 teemahaastatteluun joka yksiköstä, mikäli kyselylomakkeiden palautuminen ja sen myötä riittävä aineisto olisi jäänyt liian vähäiseksi luotettavan analyysin takaamiseksi. Webropol-kyselyn myötä saatu aineisto oli kuitenkin tarpeeksi kattava riittävän luotettavan analyysin toteuttamiseksi.

5.2 Aineiston analysointi

Laadullisessa tutkimuksessa voidaan käyttää perusanalyysimenetelmänä sisällönanalyysia, missä kirjalliseen muotoon saatettu materiaali analysoidaan systemaattisesti ja objektiivisesti. Aineistosta valitaan rajattu ilmiö, joka näkyy tutkimuksen tarkoituksesta ja tutkimustehtävästä. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 114, 117.) Sisällönanalyysissa kerätty tietoa-aineisto tiivistetään, jotta tutkimuksen kohteena olevia ilmiöitä saadaan kuvattua lyhyesti ja yleisluontoisesti, ja niin, että tarkasteltavien asioiden keskinäiset suhteet saadaan näkyviksi. Sisällönanalyysimenetelmällä saadaan kerätystä aineistosta tehtyä havaintoja ja niitä voidaan analysoida systemaattisesti. (Latvala & Vanhanen-Nuutinen 2003, 23.) Analyysin tavoitteena on saada luotua kerätystä aineistosta selkeä kuvaus tutkimuksen kohteena olevasta asiasta tai ilmiöstä (Tuomi & Sarajärvi 2018, 122). Tässä opinnäyteyössä analysoitiin Webropol-kyselyn avoimista kysymyksistä saatu aineisto, ja haettiin vastausta kysymykseen: millaisena koulukodin ja nuorisopsykiatrian työntekijät kokevat keskinäisen yhteistyönsä.

Kyselyn monivalintakysymysten vastaukset antoivat määrällisesti mitattavia tuloksia, ja johdattivat avoimien kysymysten aiheeseen. Monivalintakysymysten sisältöä on analysoitu kuvailevalla tilastoanalyysillä kysymyksittäin, erotellen eri yksiköiden vastaukset toisistaan, sekä verraten tuloksia toisiinsa. Kuvailevalla tilastoanalyysillä tavoitellaan määrällisen muuttujan kuvaamista jakaumalla tai yhteisvaihtelulla, tähtäämättä yleistykseen saatujen tulosten pohjalta (KvantiMotv 2013).

Analyysi aloitettiin käymällä läpi kyselyn vastauksia perehtyen niihin perusteellisesti, jotta niiden sisällöstä saatiin kokonaiskäsitys. Analyysitavaksi valikoitui

abduktiivinen eli teoriasidonnainen sisällönanalyysi. Teoriasidonnaisessa analyysissä aikaisempi jo tiedossa oleva tieto on ohjaamassa analyysia, ja analysoidessa on havaittavissa aikaisemman tiedon vaikutus. Jo olemassa olevan tiedon merkitys ei ole teoriaa testaavaa, vaan se vaikuttaa prosessiin yhdessä aineiston kanssa, toimien prosessin apuvälineenä. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 133; Tuomi & Sarajärvi 2009, 96–97, 117; Puusa & Juuti 2020, 151.) Opinnäytetyön analyysirunko muodostui aikaisemmista nuorisopsykiatrian ja lastensuojelun yhteistyötä koskevista tutkimuksista ja niistä nousevista käsitteistä (liite 4). Näiden käsitteiden mukaan lähdettiin aineistosta nostamaan esiin analyysirunkoon kuuluvia ilmaisuja aineistosta, ja tämä analyysirunko on ohjannut tehtyä analyysiä. Analyysirungon ulkopuolelle jääneestä aineistosta muodostui kaksi uutta luokkaa, joiden muodostamisessa käytettiin aineistolähtöisen sisällönanalyysin periaatetta. (ks. Tuomi & Sarajärvi 2018, 128.) Aineistolähtöisessä analyysissä analyysi rungon ulkopuolelle jäänyt aineisto pelkistettiin, ja ryhmiteltiin tämän jälkeen alaluokkiin. Alaluokista muodostui pääluokkia, joilla täydennettiin analyysirungon käsitteitä. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 122–124.)

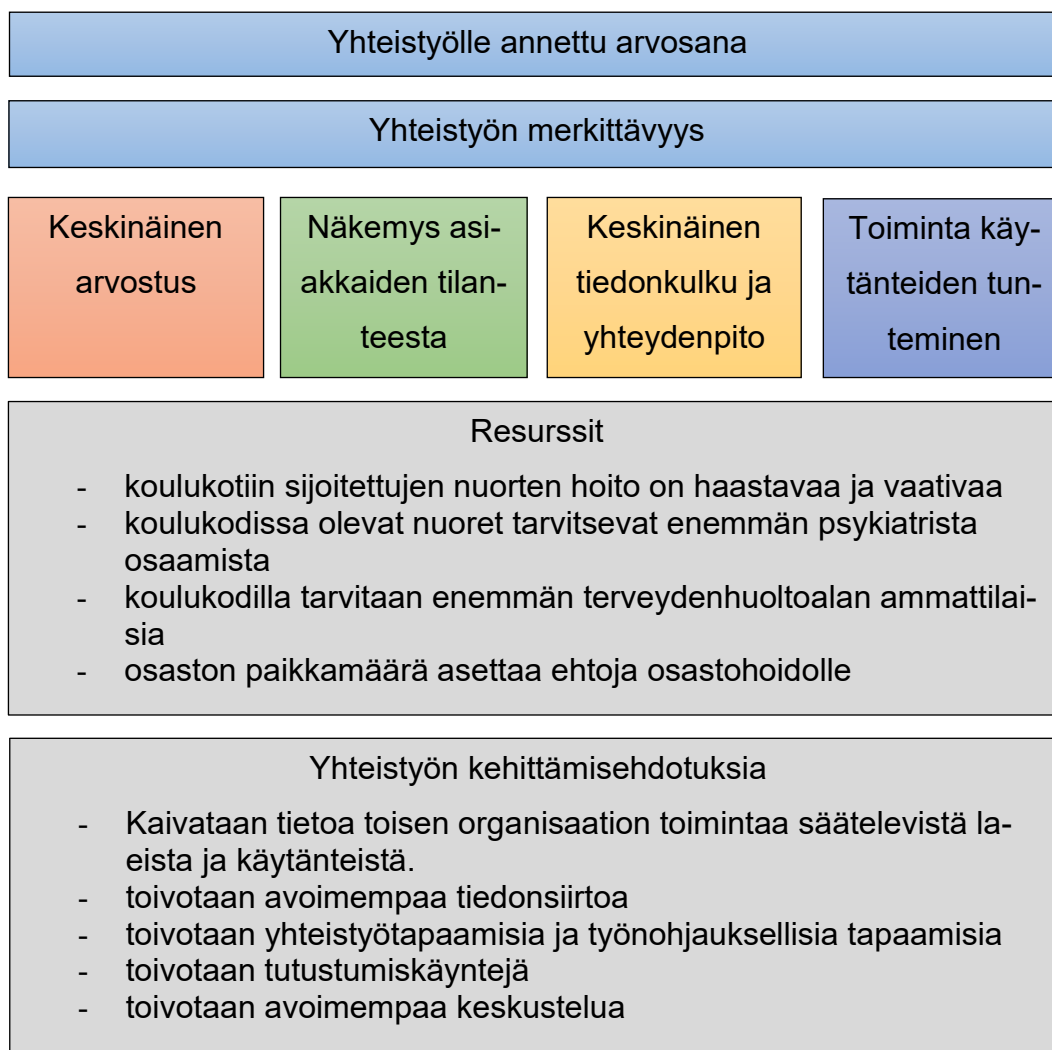
Webropol-kyselyn kysymykset oli muotoiltu niin, että vastaukset sisälsivät suurimmaksi osaksi vain sellaista tietoa, joka vastasi tutkimuskysymykseen. Materiaalia ei siis ollut tarpeen suuria määriä rajata pois, ja näin ollen aineiston pelkistämistä eli tutkimuskysymyksen kannalta epäolennaisen aineiston poistoa oli lopulta tarve tehdä vain vähän. (ks. Tuomi & Sarajärvi 2018, 104–105.)

Analyysi aloitettiin ryhmittelemällä aineisto sen mukaan, mitä yhteistyötä koskien vastaaja on kysymyksiin vastannut. Näin syntyi kaksi eri yhteistyösuhdetta: Sairilan koulukodin ja nuorisopsykiatrian vastaanoton sekä Sairilan koulukodin ja nuorisopsykiatrian osaston väliset yhteistyöt, joissa molemmissa on kaksi eri näkökulmaa. Analyyseissa lähdettiin siis tarkastelemaan neljää eri ryhmää: Sairilan koulukodin ja nuorisopsykiatrian vastaanoton välistä yhteistyötä molempien vastaajajoukkojen näkökulmista sekä Sairilan koulukodin ja nuorisopsykiatrian osaston välistä yhteistyötä myös molempien organisaatioiden työntekijöiden näkökulmista. Joitakin tuloksia on tarkasteltu myös yhteisesti kaikkien vastaajien osalta sekä nuorisopsykiatrian ja vastaanoton vastauksia yhtenä kokonaisuutena.

Analyysissä on käyty läpi kerättyä aineistoa ja nostettu sieltä tutkimuskysymyksen kannalta olennaisia asioita esille liittyen työntekijöiden kokemuksiin keskinäisestä yhteistyöstä. Aineiston analysoinnin jälkeen on tarkasteltu millä tavalla kokemukset yhteistyöstä erosivat eri organisaatioiden näkökulmista. Laadullisen aineiston analyysin mukaisesti on analyysia tehty prosessin kaikissa vaiheissa (Tuomi & Sarajärvi, 2018, 122). Lopuksi saatuja tuloksia on peilattu opinnäytetyön tietoperustaan.

6 TULOKSET

Tässä luvussa kuvataan opinnäytetyön tuloksia. Tulokset perustuvat työntekijöiltä Webropol-kyselyssä kerättyyn kokemustietoon. Tulokset esitellään käsitteittäin (kuva 2), joita ovat: keskinäinen arvostus, näkemys asiakkaiden tilanteesta, keskinäinen tiedonkulku ja yhteydenpito sekä toimintakäytänteiden tunteminen. Lisäksi analyysirungon ulkopuolelle jääneestä aineistosta muodostui resursseja sekä yhteistyön kehittämisen ehdotuksia koskevat luokat. Tulosten alkuun tarkastellaan työntekijöiden yhteistyölle antamaa arvosanaa, sekä työntekijöiden kokemusta yhteistyön merkittävyydestä aineiston perusteella. Jokaisen käsitteen alussa kuvataan kyselyn monivalintakysymyksen vastaukset numeerisesti taulukoituna. Tuloksissa verrataan eri organisaatioiden kokemuksia keskenään. Lopuksi on koottu esiinnousseita kehittämisehdotuksia yhteistyön parantamiseksi. Tuloksissa on nostettu esiin joitakin suoria lainauksia, jotka on nähty tarpeelliseksi, jotta tulokset tulevat mahdollisimman selkeästi ja totuudellisesti kuvattua.

Kuva 2 .Tulosten luokittelu

6.1 Yhteistyölle annettu arvosana

Kyselyn alussa vastaajaa pyydettiin antamaan arvosana yhteistyölle, jota koskien hän kyselyyn vastasi. Vastausvaihtoehtoina oli paras mahdollinen, hyvä, tyydyttävä, välttävä ja huonoin mahdollinen (taulukko 1).

Taulukko 1. Monivalintakysymyksessä annettu arvosana yhteistyölle.

Minkä arvosanan antat yhteistyölle yksikön kanssa	koulukodin työntekijöiden vastaukset koskien yhteistyötä nuorisopsykiatrian vastaanoton kanssa	nuorisopsykiatrian vastaanoton vastaukset koskien yhteistyötä koulukodin kanssa	koulukodin työntekijöiden vastaukset koskien yhteistyötä nuorisopsykiatrian osaston kanssa	nuorisopsykiatrian osaston vastaukset koskien yhteistyötä koulukodin kanssa
Paras mahdollinen	0	0	0	0
Hyvä	75 % (n = 9)	100 % (n = 4)	0	50 % (n = 3)
Tyydyttävä	25 % (n = 3)	0	40 % (n = 2)	33 % (n = 2)
Välttävä	0	0	20 % (n = 1)	17 % (n = 1)
Huonoin mahdollinen	0	0	40 % (n = 2)	0

Koulukodin työntekijöistä 75 % antoi yhteistyölle nuorisopsykiatrian vastaanoton kanssa hyvä, ja 25 % tyydyttävä. Koulukodin työntekijät kuvasivat yhteistyötä vastaanoton kanssa muun muassa sujuvaksi, luontevaksi ja lapsilähtöiseksi. Yhteisen työskentelyn onnistumisen nähtiin olevan kiinni henkilöistä. Tätä näkemystä tukee vastakkaiset kokemukset, joissa toisissa tuotiin esiin, että kehittämisen varaa ei juuri nähdä, ja toisaalta taas tuotiin esiin tarve kehittää yhteistyötä yhdessä.

Yhteistyö on ollut aina sujuvaa. Henkilökunta ollut kohteliasta, avannut heidän näkemystään sekä olemme aina päässeet yhteiseen säveleen. (vastaaja 10)

Nuorisopsykiatrian vastaanoton työntekijöistä kaikki neljä (4) vastaajaa (100 %) puolestaan antoivat koulukodin kanssa tehtävälle yhteistyölle arvosanan hyvä (taulukko 1). Vastaanoton työntekijät kuvasivat keskinäistä yhteistyötä kokonaisuutena toimivaksi ja toista kunnioittavaksi. Yhteistyössä ei nähty olevan ongelmia, se nähtiin avoimena ja ilmapiiriä yhteisissä hoitoneuvotteluissa kuvattiin yhteistyölliseksi.

Mielestäni yhteistyö on aina sujunut ongelmitta, mutta ainahan tätä voidaan myös kehittää. (vastaaja 20)

Koulukodin ja nuorisopsykiatrian osaston yhteistyölle annetut arvosanat olivat vastaanoton ja koulukodin väliselle yhteistyölle annettuja matalammat. Koulukodin työntekijöistä 40 % antoi yhteistyölle arvosanaksi tyydyttävä, 20 % välttävä ja 40 % huonoin mahdollinen (taulukko 1). Koulukodin työntekijät kokivat, että terveydenhuollon ja sosiaalitoimen toiminta ei osastohoidon kohdalla kohtaa, ja yhteistyö koettiin toimimattomaksi.

Terveydenhuollon ja sosiaalipuolen toiminta ei kohtaa. Kriittisissä tapauksissa nuorta pompotellaan osaston ja koulukodin välillä, vaikka tarvetta psykiatriselle hoidolle olisikin. (vastaaja 14)

Koulukodin työntekijöiden vastauksissa kuvattiin kokemusta, että nuoren käytöshäiriö tai päihdeongelma estävät hoitoon pääsyn. Vastauksissa nousi esiin kokemukset, nuorten *pompottelusta* ja *pallottelusta* psykiatrian ja lastensuojelun välillä.

Tuntuu, että kaikista haastavimpia, monidiagnostisia nuoria "pallotellaan" psykiatrian ja lastensuojelun välillä. (vastaaja 16)

Nuorisopsykiatrian osaston työntekijöistä 17 % antoi arvosanaksi koulukodin kanssa tehdyille yhteistyölle välttävän, 33 % tyydyttävän ja 50 % hyvän (taulukko 1). Nuorisopsykiatrian osaston työntekijät kokivat, että koulukodilla ei osata tunnistaa milloin kyseessä on psyykkinen haaste, ja nuori toimitetaan päivystykseen liian herkästi. Osaston työntekijät toivat esiin kokemustaan, että heillä tehtyihin arvioihin ja näkemyksiin ei aina luoteta.

Avohoitoa ei konsultoida akuuteissa tilanteissa ja nuoria kuljetaan päivystykseen. Toisaalta nuorelta saatetaan peruuttaa avohoidon-aikoja, jolloin ei toteudu säännöllinen avohoitokontakti ja tilanteen kriisiytyessä psyykkistä vointia odotetaan sitten korjattavan osastolla. (vastaaja 23)

6.2 Yhteistyön merkittävyys

Vastaajia pyydettiin arvioimaan kuinka tärkeänä he pitävät oman työnsä kannalta, että yhteistyö on, tai olisi, toimivaa. Vastausvaihtoehtoina monivalintakysymyksessä oli hyvin merkittävää, melko paljon merkitystä, jonkin verran merkitystä, vähäinen merkitys ja ei merkitystä (taulukko 2).

Taulukko 2. Monivalintakysymyksen vastaukset kaikkia yhteistyösuhteita koskien arvioitaessa kuinka tärkeänä oman työn kannalta koetaan yhteistyön toimivuus.

Kuinka tärkeänä pidät oman työsi kannalta, että yhteistyö on, tai olisi, toimivaa?	koulukodin työntekijöiden vastaukset koskien yhteistyötä nuorisopsykiatrian vastaanoton kanssa	nuorisopsykiatrian vastaanoton vastaukset koskien yhteistyötä koulukodin kanssa	koulukodin työntekijöiden vastaukset koskien yhteistyötä nuorisopsykiatrian osaston kanssa	nuorisopsykiatrian osaston vastaukset koskien yhteistyötä koulukodin kanssa
Hyvin merkittävää	92 % (n = 11)	75 % (n = 3)	100 % (n = 5)	67 % (n = 4)
Melko paljon merkitystä	8 % (n = 1)	25 % (n = 1)	0	33 % (n = 2)
Jonkin verran merkitystä	0	0	0	0
Vähäinen merkitys	0	0	0	0
Ei merkitystä	0	0	0	0

Suurin osa kaikista vastaajista (85 %) piti toimivaa yhteistyötä hyvin merkittävänä ja loput vastasivat sillä olevan melko paljon merkitystä. Koulukodin työntekijät pitivät toimivaa yhteistyötä jonkin verran merkittävämpänä työnsä kannalta kuin nuorisopsykiatrian työntekijät. Noin 94 % koulukodin työntekijöistä piti toimivaa yhteistyötä erittäin merkittävänä oman työnsä kannalta ja 6 %

näki toimivalla yhteistyöllä olevan melko paljon merkitystä. Nuorisopsykiatrian työntekijöistä vastaavasti 75 % piti toimivaa yhteistyötä hyvin merkittävänä oman työnsä kannalta, ja 25 % näki sillä olevan melko paljon merkitystä. Kaikki (100 %) koulukodin työntekijöistä, jotka vastasivat koskien nuorisopsykiatrian osaston kanssa tehtävää yhteistyötä, kokivat toimivan yhteistyön olevan hyvin merkittävää.

*Teemme kukin tahoillamme työtä yhteisten nuorten psyykkisen hyvinvoinnin eteen. Paras lopputulos saadaan yhteistyötä teke-
mällä. (vastaaja 18)*

*Nuoren kanssa työskentelyn onnistumiseksi ja nuoren hyvinvoin-
nin turvaamiseksi olen kokenut psykiatrian puolen konsultaatiot ja
kontaktin välttämättömänä apuna omalle työlleni. (vastaaja 3)*

*Tavoite on yhteinen! Saada nuorelle paras mahdollinen tulevai-
suus ja mahdollinen apu sekä tuki yhteistyöllä pohtien vaihtoehtoja
ja ratkaisuja. (vastaaja 19)*

Perustelut yhteistyön tärkeydestä olivat saman suuntaisia kaikilla vastaajilla riippumatta siitä, missä he työskentelivät ja mistä yhteistyöstä he olivat vastanneet. Yhteistyön toimivuuden nähtiin lähes kaikissa vastauksissa olevan yhteisasiakkuuksissa olevien nuorten etu, ja sen toimimattomuuden nähtiin voivan heijastua asiakkaana oleviin nuoriin, heidän ajatuksiinsa hoitavista aikuisista ja jopa nuorten minäkuvaan. Toimivan yhteistyön arvioitiin voivan vähentää päällekkäisyyttä tehtävässä työssä, ja olevan perustana haasteellisesti oireilevien nuorten hoidossa. Muutamassa vastuksessa nousi myös esiin, kuinka toimivan yhteistyön koetaan olevan tärkeää oman työnteon kannalta, hyödyttävän kaikkia siihen osallistuvia, myös nuorta sijoittanutta hyvinvointialuetta.

*Aina lastensuojelunkeinot eivät riitä. Meillä on tietyissä tilanteissa
velvollisuus konsultoida terveydenhuoltoa nuoren asioissa. (vas-
taaja 16)*

*Kumpikaan ei pysty yksin luomaan parhaita mahdollisia edellytyk-
siä yhteisten asiakkaiden hyvinvoinnille. Tarvitsemme toinen tois-
temme ymmärrystä, tietotaitoa, osaamista, työvälineitä ja yhteisiä
tavoitteita ja toimintasuunnitelmia varmistaaksemme asiak-
kaidemme hyvinvointia. (vastaaja 7)*

6.3 Keskinäinen arvostus

Vastaajilta kysyttiin arvostukseen liittyen kaksi monivalintakysymystä. Kysyttiin kokevatko he, että yhteistyö tahossa arvostetaan heidän tekemäänsä työtä, sekä heidän kokemustaan omien näkemystensä arvostamisesta yhteistyötahossa. Vastausvaihtoehtoina oli: arvostavat, melko paljon, kohtalaisesti, hyvin vähän ja en lainkaan. (Taulukko 3.)

Taulukko 3. Monivalintakysymyksen vastaukset kaikkia yhteistyösuhteita koskien, liittyen arvostuksen kokemukseen tehtyä työtä sekä näkemyksiä koskien.

Koetko, että yhteistyötahossa arvostetaan tekemääsi työtä	koulukodin työntekijöiden vastaukset koskien yhteistyötä vastaanoton kanssa	vastaanoton vastaukset koskien yhteistyötä koulukodin kanssa	koulukodin työntekijöiden vastaukset koskien yhteistyötä osaston kanssa	osaston vastaukset koskien yhteistyötä koulukodin kanssa	Koetko että yhteistyö tahossa arvostetaan näkemyksiäsi	koulukodin työntekijöiden vastaukset koskien yhteistyötä vastaanoton kanssa	vastaanoton vastaukset koskien yhteistyötä koulukodin kanssa	koulukodin työntekijöiden vastaukset koskien yhteistyötä osaston kanssa	osaston vastaukset koskien yhteistyötä koulukodin kanssa
Arvostavat	16% (n = 2)	75 % (n = 3)	0	0	Arvostavat	16% (n = 2)	50 % (n = 2)	0	0
Melko paljon	50 % (n = 6)	25 % (n = 1)	0	33 % (n = 2)	Melko paljon	42 % (n = 5)	50 % (n = 2)	0	17 % (n = 1)
Kohtalaisesti	34 % (n = 4)	0	60 % (n = 3)	33 % (n = 2)	Kohtalaisesti	42 % (n = 5)	0	40 % (n = 2)	67 % (n = 4)
Hyvin vähän	0	0	20 % (n = 1)	33% (n = 2)	Hyvin vähän	0	0	40 % (n = 2)	17 % (n = 1)
En lainkaan	0	0	20 % (n = 1)	0	En lainkaan	0	0	20 % (n = 1)	0

Kaikissa yhteistyöryhmissä kokemus tehdyn työn arvostamisesta oli hieman suurempi kuin kokemus näkemysten arvostamisesta. Ero ei ollut suuri, mutta se oli nähtävissä kaikissa ryhmissä. Koulukodin ja vastaanoton välisessä yhteistyössä arvostuksen kokemus oli korkeampi kuin koulukodin ja osaston välillä.

Koulukodin työntekijät kuvasivat yhteistyösuhteessa vastaanoton kanssa työn arvostamisen kokemuksen tulleen suoran palautteen kautta ja tehdyssä yhteistyössä. Tunne arvostamisesta on syntynyt kokemuksesta, kun näkemyksiä ja mielipiteitä on kuunneltu ja huomioitu.

... Kokemus siitä, että omaa työtä arvostetaan on tullut yleisen yhteistyön ja tapaamisten kautta. (vastaaja 3)

Vastaanoton työntekijät kokivat, että heidän mielipiteitään ja näkemyksiään arvostetaan koulukodilla. Yhteydenoton kynnys vastaanotolle nähtiin melko matalana, ja tämä on tuonut kokemusta, että koulukodilla arvostetaan vastaanoton työntekijöiden mielipidettä ja ammattitaitoa. Myös nuorten kannustaminen ja tukeminen psykiatriseen hoitoon koulukodilta nähtiin vastaanotolla luottamuksena heidän tekemäänsä työtä kohtaan.

Osaston ja koulukodin välisessä yhteistyössä oli koettu puolin ja toisin, että arvostuksessa toista kohtaan on puutteita. Koulukodin työntekijöillä oli kokemus, että heidän näkemystään ja kokemustaan nuorten tilanteista ei osastolla oteta todesta.

Elämme täällä arkea näiden nuorten kanssa, joten mielestäni tekemämme havainnot ja arviot nuoren tilanteesta sekä voinnista pitäisi ottaa huomioon. Meillä on myös kattava tieto nuoren historiasta. (vastaaja 16)

Osastolla puolestaan uskottiin, että heidän työtään arvostetaan. Haasteita kyllä tunnistettiin, mutta niiden ei nähty johtuvan arvostuksen puutteesta, vaan enemmänkin näkemyseroista ja tietämättömyydestä, sekä haastavista tilanteista.

Arvostusta yksikön työlle varmasti on, sitä en kyseenalaista hetkeäkään ... Joskus tuntuu, että osaston tekemiin arvioihin tai näkemyksiin ei luoteta ... Toisen näkemystä voi olla vaikea arvostaa, jos itse kokee vahvasti toisin, tai on arvioinut tilanteen eri tavoin. (vastaaja 26)

6.4 Näkemys asiakkaiden tilanteesta

Monivalintakysymyksessä vastaajilta kysyttiin kokevatko he, että yhteistyöholla on pääsääntöisesti samat näkemykset asiakkaiden tilanteista kuin hänellä itsellään. Vastausvaihtoehtoina olivat seuraavat: näkemykset ovat yhteneviä, näkemykset ovat suurimmaksi osaksi samanlaisia, näkemykset ovat sekä yhteneviä että erilaisia, näkemykset ovat suurimmaksi osaksi erilaiset ja näkemykset ovat täysin erilaiset (taulukko 4).

Taulukko 4. Monivalintakysymyksen vastaukset kaikkia yhteistyösuhteita koskien, liittyen kokemuksiin yhteistyötahon näkemysten yhteneväisyydestä asiakkaiden tilanteista.

Koetko, että tällä yhteistyö taholla on pääsääntöisesti samat näkemykset asiakkaiden tilanteista kuin sinulla?	koulukodin työntekijöiden vastaukset koskien yhteistyötä nuorisopsykiatrian vastaanoton kanssa	nuorisopsykiatrian vastaanoton vastaukset koskien yhteistyötä koulukodin kanssa	koulukodin työntekijöiden vastaukset koskien yhteistyötä nuorisopsykiatrian osaston kanssa	nuorisopsykiatrian osaston vastaukset koskien yhteistyötä koulukodin kanssa
näkemykset asiakkaiden tilanteista ovat yhteneviä	8 % (n = 1)	0	0	0
näkemykset ovat suurimmaksi osaksi samanlaisia	33 % (n = 4)	50 % (n = 2)	0	17 % (n = 1)
näkemykset ovat sekä yhteneviä että erilaisia	50 % (n = 6)	50 % (n = 2)	20 % (n = 1)	83 % (n = 5)
näkemykset ovat suurimmaksi osaksi erilaiset	8 % (n = 1)	0	20 % (n = 1)	0
näkemykset ovat täysin erilaiset	0	0	60 % (n = 3)	0

Kaikista vastaajista vain yksi koki näkemysten olevan yhteneviä. Kaikista vastaajista 40 % ilmoitti kokevansa näkemysten asiakkaiden tilanteista olevan suurimmaksi osaksi samanlaisia, ja 40 % oli kokenut näkemysten olevan sekä yhteneviä että erilaisia. Kaikista vastaajista kaksi oli kokenut näkemysten olevan suurimmaksi osaksi erilaisia ja kolme ilmoitti kokeneensa näkemysten olevan täysin erilaisia. Eniten kokemuksia näkemysten erilaisuudesta oli koulukodin työntekijöillä koskien yhteistyötä nuorisopsykiatrian osaston kanssa. Nuorisopsykiatrian osaston työntekijät olivat kokeneet näkemysten olevan yhteneväisempiä kuin koulukodin työntekijät. Koulukodin ja vastaanoton kokemukset näkemysten yhteneväisyydestä olivat melko saman suuntaiset.

Koulukodin työntekijät kuvasivat kokemustaan näkemysten yhteneväisyydestä vastaanoton kanssa samoilla aaltopituuksilla olemiseksi ja nuorten tuen tarpeiden samanlaisena näkemisenä. Osassa vastauksista nousi esiin myös kokemus eriävistä näkemyksistä. Haasteena nähtiin nuorten käytöshäiriön nousevan hoitoon pääsemisen esteeksi, ja vaikka koulukodilla nähdään nuoren hoidon tarve, ei psykiatrialla tähän koulukodin kokemusten mukaan tartuta.

Yhteisissä keskusteluissa olemme päätyneet samankaltaisiin pohdintoihin siitä mistä asiakas voisi hyötyä. (Vastaaja 6)

Usein koulukodilla nähdään hoidontarve, johon psykiatria ei saada tarttumaan. Käytöshäiriöisten nuorten käytöshäiriö nousee esteeksi, eivätkä he saa hoitoa käytöshäiriön taustalla vaikuttaviin psykiatrisiin pulmiin. (Vastaaja 7)

Vastaanoton työntekijät eivät tuoneet esiin haasteita näkemysten eriävyydestä, vaan näkivät, että keskustelu erilaisista näkemyksistä on ollut toimivaa.

Vakavasti kiintymyssuhdehäiriöisen nuoren käyttäytyminen ja vointi voivat näyttäytyä hyvin erilaisena eri puitteissa, tilanteissa, eri aikuisille. Se on täysin luonnollista ja siksi henkilökunnan havainnot eroavat toisistaan. Kukaan ei silti ole oikeassa tai väärässä ja näkemykset voivat tämän vuoksi erota toisistaan. Tämä seikka on mielestäni vähintään kohtalaisesti aina ymmärretty eri toimijoiden kesken eikä ole lähdetty mitätöimään toisen näkökulmaa. (vastaaja 21)

Koulukodin ja osaston välisessä yhteistyössä näkemuserot näyttäytyivät jonkin verran isompina kuin vastaanoton ja koulukodin välillä. Osastolla nähdään, että koulukodilla pidetään usein nuorten kiintymyssuhde- ja traumaperäistä oikeilua psykiatrisena sairautena eikä osata tunnistaa psykiatrista hoitoa tarvitsevia nuoria.

Nuori on saattanut juuri kotiutua osastohoitojakson jäljiltä lastensuojelulaitokseen ohjeineen, mutta nuoren sitä tahtoessa tai kriisitilanteen tullessa nuori pyritään herkästi toimittamaan uudelleen osastolle, vaikka nuori ei siitä pitkällä tähtäimellä hyödy. (vastaaja 23)

Koulukodin työntekijät taas toivat esiin kokemusta, että sijoitetut lapset eivät pääse hoitoon, tai heitä ei haluta hoitoon vaikeahoitoisuuden takia. Koettiin, että nuoren käytöshäiriö ja päihdeongelma ovat esteitä hoito pääsyyn.

Usein osastolla arvioidaan, että nuoren haasteet johtuvat joko päihdeongelmasta tai käytöshäiriöstä, vaikka nuoren asiakirjoista selviää, että psykiatrisen puolen pulmat ovat olleet olemassa jo ennen päihdeongelmaa. (vastaaja 16)

6.5 Yhteydenpito ja tiedonkulku

Monivalintakysymyksissä vastaajilta kysyttiin sekä koetusta yhteydenpidosta että tiedonkulusta. Vastausvaihtoehtoina oli: parhaalla mahdollisella tavalla, hyvin, tyydyttävästi, välttävästi ja ei toimi ollenkaan. (Taulukko 5.)

Taulukko 5. Monivalintakysymyksen vastaukset kaikkia yhteistyösuhteita koskien, liittyen kokemuksiin yhteistyön ja tiedonkulun sujumisesta.

Miten mielestäsi tiedonkulku toimii tämän yhteistyötahon kanssa?	koulukodin työntekijöiden vastaukset koskien yhteistyötä vastaanoton kanssa	vastaanoton vastaukset koskien yhteistyötä koulukodin kanssa	koulukodin työntekijöiden vastaukset koskien yhteistyötä osaston kanssa	osaston vastaukset koskien yhteistyötä koulukodin kanssa	Miten mielestäsi yhteydenpito toimii tämän yhteistyötahon kanssa?	koulukodin työntekijöiden vastaukset koskien yhteistyötä vastaanoton kanssa	vastaanoton vastaukset koskien yhteistyötä koulukodin kanssa	koulukodin työntekijöiden vastaukset koskien yhteistyötä osaston kanssa	osaston vastaukset koskien yhteistyötä koulukodin kanssa
Parhaalla mahdollisella tavalla		25 % (n = 1)	0	17 % (n = 1)	Parhaalla mahdollisella tavalla	7 % (n = 1)	25 % (n = 1)	0	17 % (n = 1)
Hyvin	73 % (n = 8)	50 % (n = 2)	0	17 % (n = 1)	Hyvin	67 % (n = 8)	75 % (n = 3)	20 % (n = 1)	33 % (n = 2)
Tyydyttävästi	27 % (n = 3)	25 % (n = 1)	60 % (n = 3)	66 % (n = 4)	Tyydyttävästi	25 % (n = 3)	0	20 % (n = 1)	50 % (n = 3)
Välttävästi	0	0	20 % (n = 1)	0	Välttävästi	0	0	40 % (n = 2)	0
Ei toimi ollenkaan	0	0	20 % (n = 1)	0	Ei toimi ollenkaan	0	0	20 % (n = 1)	0

Koulukodin ja nuorisopsykiatrian vastaanoton välillä yhteydenpito ja tiedonkulku oli koettu pääsääntöisesti toimivaksi. Koulukodin sekä vastaanoton työntekijät olivat kokeneet keskinäisen tiedonkulun sekä yhteydenpidon hyväksi, ja kokemuksia kuvattiin samansuuntaisiksi. Yhteydenpitoa kuvattiin sujuvaksi, toimivaksi, avoimeksi ja ajantasaiseksi. Toisaalta myös kaivattiin selkeyttä tiedon kulkuun, joka koetaan etenkin haastavasti oireilevien nuorten kohdalla tärkeäksi.

Tieto voisi kulkea aina paremmin. Se ei koske pelkästään nuorisopsykiatrian ja Sairilan välistä yhteistyötä, vaan kaikkia toimijoita. Tarvitaan parempia, selkeämpiä rakenteita ja sopimuksia siitä, miten nuoren tieto parhaiten kulkisi siten, että ajankohtainen tärkeä tieto nuoren tilanteesta olisi tarvittavien tahojen käytettävissä. Varsinkin oireilevat nuoret voivat käyttää hyödyksi ja pelata yhteistyötahojen kommunikaatiokatkoksilla. (vastaaja 21)

Koulukodin ja nuorisopsykiatrian osaston välisessä tiedonkulussa ja yhteydenpidossa on koettu jonkin verran enemmän haasteita kuin vastaanoton ja koulukodin välillä. Osaston työntekijöiltä esiin nousee myös positiivisia kokemuksia yhteydenpidosta ja tiedonkulusta, sekä koulukodin työntekijöiden tavoitettavuudesta. Haasteena tiedonkulussa osaston näkökulmasta näyttäytyy tilanteet, joissa koulukodilta ei ole oltu paikalla osastoarviotilanteessa, kun nuori on siirtynyt heille ambulanssilla päivystyksestä. Osastolta myös toivottiin, että koulukodin työntekijät kävisivät enemmän osastolla nuoren hoitajakson, ei niinkään tarkkailun, aikana.

Aina tiedonkulku voisi olla selkeämpää, yksityiskohtaisempaa ja monipuolisempaa molempiin suuntiin. (Vastaaaja 25)

Koulukodin työntekijät kaipaavat osastolta enemmän perusteluja liittyen tehtyihin ratkaisuihin, sekä kattavampaa tietoa osastojaksojen sisällöstä.

... sieltä tulee vain kieltoja, ei tietoa miksi tai perusteluja. (Vastaaaja 17)

6.6 Toimintakäytänteiden tunteminen

Toimintakäytänteiden tuntemiseen liitettiin opinnäytetyössä sekä lain, että käytänteiden tunteminen. Monivalintakysymyksissä kysyttiin kuinka hyvin vastaaja arvioi tuntevansa yhteistyötahon toimintaa sääteleviä lakeja, sekä yhteistyötahon käytänteitä. Vastausvaihtoehtoina olivat seuraavat: Tunnen kaikki kyseiset asiat, tunnen kyseiset asiat riittävän hyvin, tunnen ne kohtuullisesti, tunnen jonkin verran ja en tunne lainkaan. (Taulukko 6). Lisäksi kysyttiin vastaajan arviota siitä, kuinka hyvin yhteistyötahon työntekijät tuntevat hänen työtään säätelevät lait ja käytänteet. Vastausvaihtoehtoina olivat seuraavat: Tuntevat kaikki kyseiset asiat, tuntevat kyseiset asiat riittävän hyvin, tuntevat ne kohtuullisesti, tuntevat jonkin verran ja eivät tunne lainkaan. (Taulukko 7).

Taulukko 6. Monivalintakysymyksen vastaukset kaikkia yhteistyösuhteita koskien, liittyen työntekijän arvioon omasta yhteistyötahon lakien ja käytänteiden tuntemisesta.

Kuinka hyvin arvioit tuntevasi tätä yhteistyötahoa sääteleviä lakeja	koulukodin työntekijöiden vastaukset koskien yhteistyötä vastaanoton kanssa	vastaanoton vastaukset koskien yhteistyötä koulukodin kanssa	koulukodin työntekijöiden vastaukset koskien yhteistyötä osaston kanssa	osaston vastaukset koskien yhteistyötä koulukodin kanssa	Kuinka hyvin arvioit tuntevasi tämän yhteistyötahon käytänteitä	koulukodin työntekijöiden vastaukset koskien yhteistyötä vastaanoton kanssa	vastaanoton vastaukset koskien yhteistyötä koulukodin kanssa	koulukodin työntekijöiden vastaukset koskien yhteistyötä osaston kanssa	osaston vastaukset koskien yhteistyötä koulukodin kanssa
Tunnen kaikki kyseiset asiat	0	0	20 % (n = 1)	17 % (n=1)	Tunnen kaikki kyseiset asiat	0	0	20 % (n = 1)	0
Tunnen kyseiset asiat riittävän hyvin	17 % (n = 2)	0	40 % (n = 2)	33 % (n = 2)	Tunnen kyseiset asiat riittävän hyvin	0	25 % (n = 1)	40 % (n = 2)	50 % (n = 3)
Tunnen ne kohtuullisesti	50 % (n = 6)	50 % (n = 2)	20 % (n = 1)		Tunnen ne kohtuullisesti	67 % (n = 8)	25 % (n = 1)		
Tunnen jonkin verran	33 % (n = 4)	50 % (n = 2)	20 % (n = 1)	50 % (n = 3)	Tunnen jonkin verran	33 % (n = 4)	50 % (n = 2)	40 % (n = 2)	50 % (n = 3)
En tunne lainkaan	0	0	0	0	En tunne lainkaan	0	0	0	0

Taulukko 7. Monivalintakysymyksen vastaukset kaikkia yhteistyösuhteita koskien, liitteyn työntekijän arvioon siitä, kuinka hyvin yhteistyötahossa tunnetaan hänen omaa työtään säätelevät lait ja työpaikan käytänteet.

Kuinka hyvin arvioit tämän yhteistyötahon työntekijöiden tunnevan sinun työpaikkasi sääteleviä lakeja	koulukodin työntekijöiden vastaukset koskien yhteistyötä vastaanoton kanssa	vastaanoton vastaukset koskien yhteistyötä koulukodin kanssa	koulukodin työntekijöiden vastaukset koskien yhteistyötä osaston kanssa	osaston vastaukset koskien yhteistyötä koulukodin kanssa	Kuinka hyvin arvioit tämän yhteistyötahon työntekijöiden tunnevan sinun työpaikkasi käytänteitä.	koulukodin työntekijöiden vastaukset koskien yhteistyötä vastaanoton kanssa	vastaanoton vastaukset koskien yhteistyötä koulukodin kanssa	koulukodin työntekijöiden vastaukset koskien yhteistyötä osaston kanssa	osaston vastaukset koskien yhteistyötä koulukodin kanssa
Tuntevat kaikki kyseiset asiat	0	0	0	0	Tuntevat kaikki kyseiset asiat	0	0	0	0
Tuntevat kyseiset asiat riittävän hyvin	17 % (n = 2)	50 % (n = 2)	40 % (n = 2)	17 % (n = 1)	Tuntevat kyseiset asiat riittävän hyvin	8 % (n = 1)	75 % (n = 3)	0	17 % (n = 1)
Tuntevat kohtuullisesti	58 % (n = 7)	25 % (n = 1)	0	17 % (n = 1)	Tuntevat kohtuullisesti	17 % (n = 2)		20 % (n = 1)	0
Tuntevat jonkin verran	25 % (n = 3)	25 % (n = 1)	60 % (n = 3)	50 % (n = 3)	Tuntevat jonkin verran	75 % (n = 9)	25 % (n = 1)	80 % (n = 4)	66 % (n = 4)
Eivät tunne lainkaan	0	0	0	17 % (n = 1)	Eivät tunne lainkaan	0	0	0	17 % (n = 1)

Verrattaessa vastaajien omia kokemuksia lakien ja käytänteiden tuntemisesta yhteistyötahon näkemyksiin siitä, kuinka hyvin he arvioivat yhteistyötahossa tunnettavan heidän toimintaansa sääteleviä lakeja ja käytänteitä, saadaan näkyviin arvioiden erot. Vastaanoton työntekijöiden arvio, kuinka hyvin koulukodilla tunnetaan vastaanoton toimintaa sääteleviä lakeja, on hieman korkeampi kuin koulukodilla itse arvioitiin näitä lakeja tunnettavan. Samoin vastaanoton käytänteet, joiden tuntemus arvioidaan vastaanotolla olevan koulukodin työntekijöillä hieman parempaa, kuin koulukodin työntekijät itse arvioivat tietämyksensä olevan.

Tulokset on vastaavia vastaanoton arvioidessa omaa tuntemistaan koulukodin toimintaa säätelevistä laeista. Vastaanotolla arvioitiin oma koulukodin toimintaa säätelevien lakien tuntemus vähäisemmäksi kuin koulukodilla arvioitiin vastaanoton tietämys koulukodin toimintaa ohjaavista laeista olevan. Kysyttä-

essä vastaanoton työntekijöiden tuntemusta koulukodin käytänteistä on näkemys työntekijöiden tietämyksestä melko yhtenevä vastaanoton oman arvion ja koulukodin työntekijöiden arvion kanssa.

Koulukodin työntekijät arvioivat osaston toimintaa säätelevien lakien tuntemustaan paremmaksi, kuin osastolla arvioidaan koulukodilla tietämystä olevan. Samoin on osaston käytänteiden tuntemisessa. Osastolla niiden tunteminen koulukodilla arvioitiin vähäisemmäksi kuin koulukodilla itse arvioitiin. Osaston työntekijöiden arvio kuinka hyvin he tuntevat koulukodin toimintaa sääteleviä lakeja, on melko yhtenevä sen kanssa, miten koulukodilla arvioidaan osastolla koulukodin toimintaa sääteleviä lakeja tunnettavan. Koulukodin käytänteiden tunteminen arvioitiin osastolla jonkin verran paremmaksi kuin koulukodilla arvioidaan osastolla koulukodin käytänteitä tunnettavan.

Nuorisopsykiatrian osastolla koettiin, että Sairilan koulukodin työntekijät tarvitsivat tietoa heidän toiminnastaan, ja tunnistettiin heihin kohdistuvat odotukset.

Psykiatria ja etenkin osastotyöhön tuntuu yleisestikin kohdistuvan kummallisia ja varsin suuria odotuksia. Mitä muutoksia saada aikaan, milloin psykiatrinen osastohoito on aiheellista, millainen hoito on mahdollista. (vastaaja 26)

Koulukodilla vastaavasti koetaan, että psykiatrialla ei aina tunneta lastensuojelun keinoja toimia nuorten kanssa. Koulukodille näyttäytyy, että psykiatrialla ei tunneta koulukodin työtä ohjaavia lakeja ja koulukodin käytänteitä.

... Tuntuu, että osaston henkilökunnalla ei ole ymmärrystä meidän resursseista, eikä työtämme ohjaavista laista tai työyhteisömme käytänteistä. (vastaaja 16)

Aineiston perusteella epäselvänä yhteistyötahon toimintakäytänteisiin liittyen oli koulukodin työntekijöillä psykiatrian toimintaa säätelevä laki, sen käytänteet sekä vastaanoton ja osaston mahdollinen yhteistyö. Nuorisopsykiatrialla vastaavasti tuotiin esiin, etteivät lastensuojelulaki ja koulukodin arjen käytänteet ole heille täysin tiedossa.

Molempien organisaatioiden olisi syytä perehtyä paremmin toisen työyhteisön työtä ohjaaviin lakeihin sekä työpaikan käytänteisiin. (Vastaaaja 15)

6.7 Resurssit

Analyysirungon ulkopuolelle jääneestä aineistosta nousi sisällön analyysin myötä esille resursseihin liittyvät asiat, joka näyttäytyi aineiston perusteella yhteistyöhön vaikuttavana tekijänä. Resursseista ei kysytty erikseen aineistoa kerättävässä kyselyssä, mutta resursseihin liittyviä ilmiöitä nousi esiin kaikkien vastaaja ryhmien vastauksissa. Lähes kaikki resursseihin liittyvä kertoi niiden riittämättömyydestä. Resurssipulaa koettiin koulukodin psykiatrian osaamisessa ja terveydenhuollon ammattilaisten liian vähäisenä määränä koulukodin työntekijöistä. Tämä nousi esiin sekä koulukodin työntekijöiden että nuorisopsykiatrian työntekijöiden vastauksista.

Työntekijöiden puheissa korostuu toisinaan se, että he ajattelevat Sairilassa olevan paljon enemmän psykiatrista osaamista. Toki täällä on totuttu toimimaan psyykkisesti oireilevien nuorten kanssa, mutta psyk. puolen koulutuksen omaavaa henkilökuntaa ei ole kovin paljon. (Vastaaaja 3)

Sairilan koulukodissa tarvitaan enemmän terveydenhuollon koulutettuja. Liian helposti nostetaan kädet ylös ja nuori toimitetaan päivystykseen, vaikka välttämättä kyseessä ei ole psykiatrinen haaste. (vastaaja 24)

Sekä koulukodilla että nuorisopsykiatrialla nähtiin koulukotiin sijoitettujen nuorten olevan haastavasti psyykkisesti oireilevia ja tarvitsevia. Koettiin, että kaikkein haastavimpien nuorten kohdalla ei koulukoti eikä psykiatria vastannut nuorten tilanteeseen pitkäkestoisesti, vaan nuoret joutuivat kulkemaan edestakaisin koulukodin ja psykiatrian välillä.

Olisi tärkeää, että hoitosuosituksia päästäisiin noudattamaan myös lastensuojeluyksiköissä, jotta jatkuvien päivystyskäyntien aiheuttama epävakaus saataisiin nuoren elämästä rajattua. Osastohoidon antama hyöty on tehotonta, jos suosituksia ei päästä noudattamaan nuoren omassa arjessa. (vastaaja 23)

Koulukodilla oli koettu, että nuoret pääsevät psykiatrian avopuolen hoitoon, mutta hoitoon pääsyyn koettiin menevän pitkä aika. Nuorisopsykiatriseen

osastohoitoon pääsyssä koulukodilla koettiin isoja haasteita. Nuorisopsykiatrian osastolta tuotiin esiin osastopaikkojen vähäinen määrä, jonka nähtiin vaikuttavan osastohoidon sisältöön ja keston.

Osastolla on tällä hetkellä yhteensä kuusi paikkaa, ja alueena on koko Etelä-Savo. Vaikka haluaisimme tehdä enemmän, asettaa jo tämä tiettyjä lähtökohtia osastohoidon sisällölle ja sille, mikä on mahdollista esimerkiksi osastojaksojen pituuden suhteen. (vastaaja 26)

6.8 Yhteistyön kehittämiseen esitettyjä ajatuksia

Vastaajilta kysyttiin ehdotuksia keskinäisen yhteistyön kehittämiseksi. Toiveita ja ehdotuksia yhteistyön kehittämiseksi nousi kaikista organisaatioista, ja ehdotukset olivat hyvin saman suuntaisia. Nuorisopsykiatrian ja lastensuojelun välisen yhteistyön parantamiseksi esitettiin tiedon lisäämistä toista organisaatiota koskevista laeista ja käytänteistä. Toivottiin yhteistä tietojärjestelmää, avoimempaa tiedonsiirtoa ja myös tietoa keskinäisestä salassapidosta.

Keinoiksi esitettiin yhteistyötapaamisia ja työnohjauksellisia tapaamisia, joiden nähtiin voivan kehittää yhteistyötä, ja parantaa yhteistä ymmärrystä. Esiin nousi myös toive tutustumiskäynneistä. Kaiken kaikkiaan toivottiin avointa keskustelua, ja uskottiin yhteistyötahon tuntemisen ja tuttuuden parantavan keskinäistä yhteistyötä, ja yhteisen kielen löytyvän yhteisten pohdintojen kautta.

Toivoisin, että pitäisimme yhteisiä hetkiä yhteistyön kehittämiseksi ja tiedonkulun ja ymmärryksen parantamiseksi. Toivoisin, että tarkastelisimme yhdessä toimintakäytänteitä ja mieltisimme, millaiset toimintatavat palvelisivat tätä asiakasryhmää. (vastaaja 7)

Mitä enemmän yhdessä mietitään nuoren asioita, sitä enemmän puhutaan samoista asioista ns. samaa kieltä. (vastaaja 27)

... Tärkeää olisi silti pyrkiä kuulemaan, mitä toinen yrittää sanoa. Tavallaan ymmärtää ja antaa tilaa toisenlaiselle näkökulmalle. Tällöin voidaan alkaa käydä aitoa ja kunnioittavaa dialogia, joka voi johtaa yhteisiin näkemyksiin ja suunnitelmiin. (vastaaja 26)

7 POHDINTA

7.1 Keskeisten tulosten tarkastelu

Tämän opinnäytetyön tulosten mukaan työntekijät näkevät toimivan yhteistyön nuorisopsykiatrian ja lastensuojelun välillä merkittävänä yhteisten asiakkaiden auttamiseksi, ja yhteistyön toimimattomuuden nähdään voivan heijastua myös yhteisasiakkuudessa oleviin nuoriin. Yhteistyö koetaan merkittävänä oman työn kannalta niin lastensuojelussa kuin nuorisopsykiatriassa.

Tarve yhteistyön toimivuudelle nähtiin kaikissa organisaatioissa, niin lastensuojelussa kuin nuorisopsykiatrian osastolla ja vastaanotolla. Toimiva yhteistyö nähtiin merkittävänä oman työn kannalta, ja yhteistyön merkittävydestä yhteisasiakkuudessa oleville nuorille ajateltiin saman suuntaisesti kaikissa organisaatioissa. Koulukotiin sijoitettujen nuorten nähtiin olevan usein haastavasti oireilevia, ja keskinäisen yhteistyön olevan perustana haasteellisesti oireilevien nuorten hoidossa.

Yhteiset nuoremme tulevat usein haastavista olosuhteista, ja ovat kokeneet elämänsä aikana asioista, jotka ovat voineet nakertaa uskoa ihmisiin ja maailmaan ympärillä. Jo tämän vuoksi toivoisin, että näitä nuoria lähellä olevat aikuiset voisivat hoidon suhteen vetää yhtä köyttä (ja mieluiten siihen samaan suuntaan.) (Vastaaja 26)

Aikaisemmissa tutkimuksissa näyttäytyy, kuinka lastensuojelun ja psykiatrian välillä kaivataan toisen organisaation kunnioitusta ja arvostusta (ks. Cooper ym. 2016; McLean 2011). Tässä opinnäytetyössä näkyy, että omaa tehtyä työtä koettiin arvostettavan yhteistyötahon puolelta hieman enemmän kuin koettiin yhteistyötahossa arvostettavan omia näkemyksiä. Kokemus saadusta arvostamisesta yhteistyötahossa oli jonkin verran suurempaa koulukodin ja nuorisopsykiatrian vastaanoton välillä kuin koulukodin ja nuorisopsykiatrian osaston välillä. Etenkin koulukodin työntekijöiden kohdalla näyttäytyi kokemus, että he kaipasivat nuorisopsykiatrian osastolta enemmän omien näkemystensä arvostamista.

Tutkimusten perusteella nähdään tärkeänä, että lastensuojelussa ja psykiatriassa tunnetaan toistensa tapauskohtainen näkemys ja löydetään yhteinen näkökulma ja ymmärrys nuoren tilanteeseen (ks. Mack 2019; Monson ym. 2021;

McLean 2011). Tämän opinnäytetyön tulokset näyttäytyvät hyvin saman suuntaisina aikaisempien tutkimusten tulosten kanssa. Yhteistyötä eniten haastavana näyttäytyi eriävät näkemykset lastensuojelun ja psykiatrian välillä koskien lasten tilanteita ja hoidon tarvetta. Eriävät näkemykset nuorten tilanteista nousevat merkittävästi esiin koulukodin ja osaston työntekijöiden kokemuksissa. Koulukodin työntekijät toivat esiin etenkin osaston kanssa tehtävässä yhteistyössä, kuinka nuoret eivät pääse osastohoitoon. Koulukodin työntekijöiden näkemys oli, että usein nuorten käytöshäiriö sekä mahdollinen päihdeongelma estävät hoitoon pääsyn. Psykiatrialla, etenkin osaston työntekijöillä, oli vastaavasti näkemys, kuinka koulukodilla ei osata tunnistaa milloin nuori tarvitsee psykiatrista hoitoa, ja nuorta pyritään saamaan hoitoon, vaikka tälle ei olisi heidän näkökulmastaan tarvetta. Tutkitusti nähdään tärkeänä näkemysten vaihtaminen asiakkaiden tilanteista, ja yhteisen kielen puhuminen lastensuojelun ja psykiatrian välillä (Mack 2019; Monson ym. 2021; Hood ym. 2017). Tässä opinnäytetyössä nousee myös esille toive yhteisen keskustelun lisäämisestä ja sen myötä yhteistyötahon näkemyksen kuulemisesta ja yhteisymmärryksen paranemisesta.

Aikaisemmissa tutkimuksissa yhteistyön haasteiden nähdään johtuvan muun muassa keskinäisen avoimuuden puutteesta ja huonosta keskinäisestä viestinnästä ja kommunikaatiosta (ks. Hoikkala ym. 2016; Timonen-Kallio 2019). Tässä opinnäytetyössä keskinäinen tiedonkulku ja yhteydenpito eivät nouse suureen rooliin lastensuojelun ja psykiatrian yhteistyötä haittaavana tekijänä. Koulukodin ja vastaanoton välinen yhteydenpito näyttäytyi hyvänä ja pääsääntöisesti toimivana. Koulukodin ja nuorisopsykiatrian osaston välisessä tiedonkulussa ja yhteydenpidossa oli koettu jonkin verran enemmän haasteita kuin vastaanoton ja koulukodin välillä. Osaston työntekijöiden toiveet tiedonsiirron parantamiseksi liittyivät koulukodin työntekijöiden tiiviimpään lasten hoidossa mukana oloon. Koulukodin puolelta tiedonkulkuun osastolta koulukodille päin toivotaan etenkin tietoa tehtyjen ratkaisujen ja linjausten perusteluista.

On tutkittu, että lastensuojelun ja psykiatrian välisessä yhteistyössä toisen osapuolen toiminnan ja ammatillisen roolin ymmärtämisen puutteet ovat yhteistyötä haittaavia tekijöitä (ks. Timonen-Kallio 2019; Cooper ym. 2016). Tämän opinnäytetyön tulokset olivat hyvin samansuuntaiset yhteistyötahon toiminnan ymmärtämisen puutteiden näyttäytyessä merkittävänä yhteistyötä

haittaavana tekijänä. Sekä lastensuojelussa että psykiatriassa tuotiin esiin, kuinka puolin ja toisin toista organisaatiota säätelevät lait ja organisaation käytännöt eivät ole täysin tuttuja, ja niistä kaivattiin tietoa. Odotukset toisen organisaation kykyyn ja mahdollisuuksiin auttaa ja toimia nuorten haastavissa tilanteissa, vaikuttivat heijastuvan kokemuksiin koko yhteistyöstä, etenkin koulukodin ja nuorisopsykiatrian osaston välillä. Aikaisemmissa tutkimuksissa nousee samalla tavoin esiin, kuinka keskinäistä yhteistyötä haastaa liian suuret ja epärealistiset odotukset toisen organisaation mahdollisuudesta vaikuttaa (ks. Huikko ym. 2017; Timonen-Kallio 2012 & 2019).

Tässä opinnäytetyössä yhteistyö koulukodin ja psykiatrian vastaanoton välillä oli koettu toimivammaksi kuin koulukodin ja nuorisopsykiatrian osaston välinen yhteistyö. Tämä oli nähtävissä tuloksissa koetusta arvostuksesta, näkemysten yhteneväisyydestä sekä tiedonkulusta ja yhteydenpidosta. Myös kokemukset toimintakäytänteiden tuntemisesta olivat yhtenäisemmät koulukodin ja vastaanoton välillä kuin koulukodin ja osaston välillä. Aikaisemmassa tutkimuksessa on näyttäytynyt, että lastensuojelun työntekijät näkevät yhteistyön psykiatrian kanssa negatiivisempina kuin psykiatrian työntekijät (ks. Jörns-Presentati & Groen 2023). Tämä on nähtävissä myös tämän opinnäytteen tuloksissa. Jörns-Presentatin ja Groen (2023) tutkimus osoitti myös, että psykiatriassa nähtiin yhteistyö lastensuojelun kanssa haastavampana työskennellessä monimutkaisia tarpeita omaavien lasten parissa. Tämän kaltainen tulos on nähtävissä myös tässä opinnäytetyössä, koska osastohoidossa olevat lapset oletettavasti ovat haastavammin oireilevia, ja nuorisopsykiatrian osaston työntekijöiden kokemukset yhteistyöstä koulukodin kanssa näyttäytyivät negatiivisempina kuin nuorisopsykiatrian vastaanoton työntekijöiden kokemukset.

Tässä opinnäytetyössä resursseihin liittyvät kokemukset olivat melko yhteneviä sekä lastensuojelussa että nuorisopsykiatrialla. Molemmissa nähtiin koulukotiin sijoitettujen lasten olevan tarvitsevia ja haastavasti psyykkisesti oireilevia. Molemmissa tahoissa nähtiin, että koulukodilla on puutteita psykiatrian osaamisessa. Koulukodilla tämä nähtiin, että heillä ei ole riittävästi osaamista vastata nuorten psyykkiseen oireiluun, vaan lapset tarvitsevat psykiatrasta hoitoa ja hoitajaksoja. Psykiatrialla puolestaan koettiin, että koulukodilla ei ole riittävästi psykiatrasta osaamista tunnistaa milloin nuorella on tarve psykiatriseen hoitoon, ja hoitajakson jälkeen ei ole riittävästi osaamista noudattaa annettuja

hoitolinjauksia. Aikaisemmissa tutkimuksissa on nähty yhteistyön haasteiden johtuvan osittain myös resurssipulasta (ks. Cooper ym. 2016). Aikaisemmissa tutkimuksissa on myös nähty ammatillisen verkostoitumisen parhaimmillaan tukevan molempien osapuolten osaamista ja asiantuntemusta (ks. Timonen-Kallio 2019).

Tämän opinnäytetyön tulosten perusteella tuotiin kaikista organisaatioista esiin toiveita ja ehdotuksia yhteistyön parantamiseksi, ja ehdotukset olivat hyvin saman suuntaisia. Esiin nousi toive yhteistyöpalavereista, työnohjauksellisista tapaamisista ja tutustumiskäynneistä. Aikaisemmat tutkimukset osoittavat, että lastensuojelun ja psykiatrian yhteistyötä helpottavia käytännön keinoja on muun muassa virastojen väliset yhteiset koulutukset (Cooper ym. 2016; McLean 2011). Kaikki yksiköt toivat esiin toiveen toisen organisaation toimintakäytänteiden kuulemisesta ja niihin perehtymisestä. Aikaisempien tutkimusten mukaan lastensuojelun ja psykiatrian keskinäistä yhteistyötä voidaan parantaa molempien tahojen tiedon lisäämisellä toisen organisaation toimintaa ohjaavista lainsäädännöistä (ks. Ristseppä & Vuoristo 2012) ja toimintatavoista (ks. Monson ym. 2021; Ristseppä & Vuoristo 2012; Hood ym. 2017; Cooper ym. 2016) sekä parantamalla keskinäistä viestintää (ks. Blanken ym. 2022; Cooper ym. 2016; McLean 2011). Tärkeänä nähdään näkemysten vaihtaminen asiakkaiden tilanteista ja yhteisen kielen puhuminen (ks. Mack 2019; Monson ym. 2021; Hood ym. 2017). Tämän opinnäytetyön tulosten mukaan sekä nuorisopsykiatriassa että lastensuojelussa kaivataan avointa keskustelua molemmin puolisen ymmärryksen lisäämiseksi. Aikaisempi tutkimus osoittaa, että läpinäkyvyyden lisäämisen nähdään varmistavan sujuvamman yhteistyön (ks. Mack 2019).

7.2 Eettisyys

Tutkimus voi olla eettisesti hyväksyttävää ja luotettavaa, ja saadut tulokset uskottavia vain silloin, kun tutkimus tehdään hyvän tieteellisen käytännön edellyttämällä tavalla. Hyvän tieteellisen käytännön mukaista toimintaa on rehellisyys ja tarkkuus. Tiedonhankinta-, tutkimus- ja arviointimenetelmien tulee täyttää tieteellisen tutkimuksen kriteerit ja olla eettisesti kestäviä. (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2012, 6.) Laadullisessa tutkimuksessa eettisyys ja tutkijan moraali korostuvat (Tuomi & Sarajärvi 2018, 147).

Tässä opinnäytetyössä tutkittiin nuorisopsykiatrian ja lastensuojelun välistä yhteistyötä. Tutkimustyön eettiset kysymykset ovat tärkeitä erityisesti, kun tutkitaan inhimillistä toimintaa. Tutkimuseettiset kysymykset voidaan asettaa kahden ryhmään; tiedonhankintaa ja tutkittavien suojaa koskeviin kriteereihin sekä tutkijan vastuuseen tulosten soveltamiseen liittyen. (Vehviläinen-Julkunen 1998, 26.)

Tätä opinnäytetyötä varten kerättiin tietoja webropol-kyselyllä. Kyselyyn vastaajille tiedotettiin saatekirjeessä, kuinka heidän yksityisyyttään varjellaan tutkimuksen aikana. Kyselyyn vastaaminen oli vapaaehtoista. Kyselyyn vastanneiden anonymiteetti säilyi, koska kysely toteutettiin anonymisti, eikä missään vaiheessa kyselyyn vastaajilta kysytty henkilötietoja. Näin ollen valmiista opinnäytetyöstä ei ole tunnistettavissa vastaajia. Vastaajien tietoon perustuva suostumus varmistettiin kyselylinkin mukana sähköpostitse menneellä saatekirjeellä (liite 2). Webropol-kyselyssä oli linkki tietosuojaselosteeseen, ja kysely alkoi kysymyksellä, haluaako vastaaja osallistua kyselyyn. Kieltävä vastaus ohjasi vastaajan pois kyselystä.

Yhtenä keskeisenä eettisenä pohdintana on ollut oma roolini ja sen vaikutus opinnäytetyöhön. Opinnäytetyön tekijän roolin ohella olen myös tarkasteltavaan yhteistyöhön osallistuva työntekijä, työskentelen Sairilan koulukodissa. Tästä syystä valitsin aineiston keruutavaksi Webropol-kyselyn, jotta roolillani ei ollut vaikutusta aineiston keruuvaiheessa, kuten arvioni mukaan haastattelutilanteessa olisi voinut olla. Aikaisempi kokemukseni työskentelystä psykiatrialla on oman arvioni mukaan osaltaan myös edesauttanut paneutumista nimenomaan yhteistyön rajapinnan tarkasteluun. Olen pyrkinyt tietoisesti läpi opinnäytetyöprosessin aina kysymysten asettamisesta, aineiston analyysiin ja raportointiin asti kiinnittämään erityistä huomiota siihen, että asetelma säilyy analyyttisenä niin, että pysyn opinnäytetyöntekijän roolissa. Olen tunnistanut roolini tuomat haasteet ja myös omat kokemukseni yhteistyössä, ja kiinnittänyt tietoista huomiota opinnäytetyöntekijän rooliini. Mielestäni pystyin suhtautumaan aiheeseen neutraalisti opinnäytetyön kaikissa vaiheissa.

Tämän opinnäytetyön raportoinnissa on noudatettu hyvään tieteelliseen käytäntöön kuuluvasti muiden tutkijoiden työn kunnioittamista, ja toimittu tieteellisten käytäntöjen ohjeiden mukaan lähteisiin viitattaessa. Raportoinnissa on noudatettu tieteelliseen tietoon kuuluvaa avoimuutta, huolellisuutta ja tarkkuutta (ks. Tuomi & Sarajärvi 2018, 150–151; Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2012.) Opinnäytetyölle on haettu tutkimusluvut sekä Valtion koulukodilta että Etelä-Savon hyvinvointialueelta.

7.3 Luotettavuus

Tutkimuksen luotettavuutta tulee tarkastella kokonaisuutena, jotta voidaan arvioida kuinka luotettavaa, paikkansapitävää ja hyödynnettävää tietoa on tuotettu (Tuomi & Sarajärvi 2018, 158; Kylmä & Juvakka 2007, 127; Puusa & Juuti 2020, 167). Tämän opinnäytetyön luotettavuutta on arvioitu Lincolnin ja Guban alun perin esittämiä luotettavuuden arviointikriteerejä käyttäen. Näitä kriteerejä hyödynnetään usein laadullisen tutkimuksen luotettavuuden arvioinnissa. Lincolnin ja Guban mukaan voidaan tutkimuksen luotettavuutta arvioida uskottavuuden, siirrettävyyden, varmuuden ja vahvistettavuuden kautta. (Lincoln & Guba 1985, Eskolan & Suorannan 2018 mukaan.)

Uskottavuuden varmistamiseksi on opinnäytetyössä esitelty aiheesta olevaa aikaisempaa tutkimustietoa, ja sen pohjalta on lähdetty keräämään aineistoa. Uskottavuuden takaamiseksi on koko prosessin ajan työskennelty huolellisesti ja perinpohjaisesti. Erityistä huomiota on kiinnitetty siihen, että tulokset on raportoitu mahdollisimman selkeästi. Uskottavuuden varmistamiseksi on kuvattu aineiston kerääminen ja sen analysointi mahdollisimman yksityiskohtaisesti (ks. Tuomi & Sarajärvi 2018, 164). Uskottavuuden takaamiseksi olen avoimesti kertonut prosessin alusta alkaen työskenteleväni itse yhdessä yhteistyöhön osallistuvassa organisaatiossa, ja olen tietoisesti pyrkinyt pitämään roolini prosessin aikana objektiivisena. Objektiivisuutta on mahdollisuus lisätä tunnistamalla omaa subjektiivisuuttaan ja tuomalla se esiin (Aaltio & Puusa 2020, 170).

Opinnäytetyön siirrettävyyttä arvioidessa tarkastellaan, onko tuloksen perusteella mahdollista tehdä päätelmiä, joita voisi soveltaa muissa yhteyksissä (Kylmä & Juvakka 2007, 129). Tämän opinnäytetyön siirrettävyyden arviointia

on pyritty lisäämään suorilla lainauksilla aineistosta, sekä opinnäytetyön kontekstin esittelyllä.

Varmuutta arvioidessa on tarkasteltava siihen olleita mahdollisia ennakoimattomia vaikutuksia (Eskola & Suoranta 2018, 152). Opinnäytetyön varmuutta pyrittiin lisäämään tekemällä Webropol-kyselylle esitestauksia, jotta sekä sen tekninen toiminta että kysymysten sisältö olisi toimivaa. Varmuutta lisättiin myös opinnäytetyön ja sen tarkoituksen esittelyllä kaikissa organisaatioissa ennen kyselylinkin lähettämistä.

Vahvistettavuutta arvioitaessa tulee kiinnittää huomiota koko prosessin, sekä raportoinnin johdonmukaisuuteen (Kylmä & Juvakka 2007, 129). Tässä opinnäytetyössä on pyritty kuvaamaan koko prosessi mahdollisimman ymmärrettävästi ja perustellusti, jotta välittyä tieto aineiston asianmukaisesta keräämisestä ja huolellisesta analysoinnista (Puusa & Juuti 2020, 167). Analyysi on kuvattu, samoin on kuvattu se, kuinka on päädytty esitettyihin tuloksiin. Vahvistettavuutta lisää osaltaan monivalintakysymysten määrälliset tulokset, jotka tukevat sisällönanalyysillä saatuja tuloksia. Opinnäytetyössä saadut tulokset ovat samansuuntaisia aikaisempien tulosten kanssa, mikä lisää osaltaan lisää opinnäytetyön vahvistettavuutta.

Kvalitatiivisen tutkimuksen luotettavuus voi kärsiä, mikäli kerätty tutkimusaineisto ei vastaa määritettyyn tutkimuskysymykseen. Luotettavuutta voi vähentää myös aineiston keräämisen puutteet tai jos tutkimusaineisto ei ole riittävän edustava. Luotettavuutta voivat lisäksi heikentää analyysin aikana tehdyt virheet koodauksessa ja muut mahdolliset aineiston analyysivaiheeseen liittyvät virhetulkinnat. (Nieminen 1998, 215.) Näihin seikkoihin on kiinnitetty erityistä huomiota prosessin aikana, ja pyritty työskentelemään niin, että opinnäytetyön luotettavuus ei ole kärsinyt.

7.4 Johtopäätökset ja jatkotutkimusaiheet

Tämä opinnäytetyö tuotti lastensuojelun ja nuorisopsykiatrian työntekijöiden kokemustietoa keskinäisestä yhteistyöstään. Tulokset olivat samansuuntaisia aikaisempien tutkimusten kanssa. Tässä opinnäytetyössä on aikaisemmista tutkimuksista poiketen verrattu nuorisopsykiatrian avopuolen ja osastohoidon

eroa liittyen koettuun yhteistyöhön lastensuojelun kanssa. Opinnäytetyön tarkoitus oli selvittää, millaisena nuorisopsykiatrian ja koulukodin työntekijät kokevat keskinäisen yhteistyönsä, ja tavoitteena oli mahdollistaa koulukodin ja nuorisopsykiatrian välisen yhteistyön vahvistaminen.

Tähän opinnäytetyöhön työntekijöiltä kerätyn aineiston perusteella voidaan tehdä seuraavia johtopäätöksiä liittyen lastensuojelun ja nuorisopsykiatrian väliseen yhteistyöhön:

Keskinäinen yhteistyö näyttäytyy kaikkien organisaatioiden työntekijöille tärkeänä ensisijaisesti yhteisasiakkuudessa olevan lasten auttamiseksi. Yhteistyön tärkeys määritellään lapsen edun mukaan, ja yhteistyössä koetut haasteet nähdään haasteina lasten tilanteessa. Sekä nuorisopsykiatrialla että koulukodilla nähdään koulukotiin sijoitettujen lasten olevan usein tarvitsevia ja haastavasti oireilevia, ja toimivan yhteistyön olevan juuri tästä syystä tärkeää.

Yhteistyö koulukodin ja psykiatrian vastaanoton välillä koetaan toimivammaksi kuin yhteistyö koulukodin ja nuorisopsykiatrian osaston välillä. Tämä on nähtävissä kaikilla yhteistyön osa-alueilla. Mahdollisesti tähän kokemukseen on vaikuttamassa työntekijöiden odotukset yhteistyötahon kykyyn ja mahdollisuuksiin auttaa haastavimmin oireilevia lapsia. Oletettavasti koulukodin työntekijöiden odotukset nuorisopsykiatrian osastoa kohtaan ovat korkeammat, tilanteet akuutimpia, ja tyytymättömyyttä koetaan, kun tilanteisiin ei saada apua. Tätä johtopäätöstä tukee myös koulukodin työntekijöiden arvio yhteistyön tärkeydestä nuorisopsykiatrian osastoon kanssa. Lastensuojelun työntekijöillä on jonkin verran negatiivisempi kokemus yhteistyön toimivuudesta kuin nuorisopsykiatrian työntekijöillä.

Sekä koulukodilla että nuorisopsykiatrialla koetaan koulukodin psykiatrian osaaminen liian vähäisenä. Koulukodin työntekijät odottavat, että psykiatrialta saataisiin enemmän apua psyykkisesti oireileville lapsille. Psykiatrialla puolestaan koetaan, että koulukodilla tulisi olla itsellään enemmän psykiatrian osaamista, jotta koulukodilla osattaisiin tunnistaa ne tilanteet, joissa psykiatria tarvitaan ja erottaa ne lapsen muusta oirehdinnasta. Psykiatrialla myös koetaan, että koulukodilla tarvittaisiin enemmän osaamista jatkohoito-ohjeiden noudat-

tamiseen. Tulokset osoittavat Valtion koulukotien viimeisimpien toistuvien henkilöstökoulutusten tarpeenmukaisen suuntautumisen. Vuonna 2023 kolmatta kertaa käynnistyvä Traumakoulutus-kokonaisuus ja vuonna 2022 uutena alkanut Dialektisen käyttäytymisterapian hyödyntäminen lastensuojelussa -koulutus, ovat vastaamassa näissä tuloksissa esiin nousseeseen tarpeeseen.

Yhteistyö nuorisopsykiatrian ja lastensuojelun välillä nähdään tärkeänä, ja toiveita yhteistyön kehittämiseen on sekä nuorisopsykiatrialla että lastensuojelussa. Kehittämisaikataulut ja ehdotukset ovat samansuuntaisia kaikissa yksiköissä. Tarve nähdään yhteistyötahoa säätelevien lakien ja käytänteiden tiedon saamisesta, tutustumiskäynneistä, yhteistyö palavereista ja avoimen keskustelun lisäämisestä. Kaikista yksiköistä nousee esiin tarve molemmin puolisen ymmärryksen lisäämisestä. Tulokset luovat hyvät lähtökohdat yhteistyön parantamiselle, ja osoittavat, että opinnäytetyö on asetetun tavoitteen mukaisesti mahdollistamassa koulukodin ja nuorisopsykiatrian välisen yhteistyön vahvistamista.

Suurin osa lastensuojelun ja psykiatrian yhteistyötä käsittelevistä tutkimuksista on kansainvälisiä. Jatkossa olisi tärkeää saada lisää tutkimus tuloksia koskien suomalaista moniammatillista yhteistyötä. Jatkossa olisi tarpeen tutkia myös vuoden 2023 alusta toteutetun sote uudistuksen vaikutuksia tähän moniammatilliseen yhteistyöhön etenkin vaativan lastensuojelun ja nuorisopsykiatrian osalta. Tämän opinnäytetyön perusteella jatkotutkimusehdotuksia on:

- selvittää vaativassa lastensuojelussa sijoitettuna olevien lasten kokemuksia yhteisasiakkuudesta lastensuojelussa ja psykiatriassa
- selvittää, onko lastensuojelussa ja psykiatriassa toimivien eri ammattiryhmien työntekijöiden välillä eroavaisuuksia liittyen koettuun moniammatilliseen yhteistyöhön
- case-tutkimus, jossa tarkastellaan kaikkien kyseisen lapsen hoitoon osallistuneiden hoitotahojen kokemusta tehdystä yhteistyöstä.

LÄHTEET

Aaltio, I. & Puusa, A. 2020 Mitä laadullisen tutkimuksen arvioinnissa tulisi ottaa huomioon? Teoksessa: Puusa, A. & Juuti, P. (toim.) Laadullisen tutkimuksen näkökulmat ja menetelmät. Helsinki: Gaudeamus, 169–180.

Bai, Y., Wells, R., Hillemeier & M. 2009. Coordination between child welfare agencies and mental health service providers, children's service use, and outcomes. *Child Abuse & Neglect* 33, 372–381. Saatavissa: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC2694225/> [viitattu 10.11.2022].

Blanken, M., Mathijssen, J., Nieuwenhuizen, C., Raab, J. & van Oers, H. 2022. Intersectoral collaboration at a decentralized level: information flows in child welfare and healthcare networks. *BMC Health Services Research*. 22, 449. 4.6.2022. Tilburg University, TRANZO - Scientific center for care and wellbeing. Saatavissa: [10.1186/s12913-022-07810-z](https://doi.org/10.1186/s12913-022-07810-z) [viitattu 15.10.2022].

Cooper, M., Evans, Y., & Pybis, J. 2016. Interagency collaboration in children and young people's mental health: A systematic review of outcomes, facilitating factors and inhibiting factors. *Child: care, health, and development* 42, 325–342. Saatavissa: <https://doi.org/10.1111/cch.12322> [viitattu 20.10.2022].

Eskola, J. & Suoranta, J. 1998. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Tampere: Vastapaino.

Etelä-Savon hyvinvointialue s.a. Saatavissa: <https://etelasavonha.fi/> [viitattu 15.4.2023].

Hedman, J., Vastamäki, M., & Joffe, G. 2018. Nuorten mielenterveyspalvelut – määrä, tarjonta ja kohdentuminen Uudenmaan alueella. *Sosiaalilääketieteellinen Aikakauslehti* 55. Saatavissa: <https://doi.org/10.23990/sa.69221> [viitattu 5.3.2023].

He, A., Lim, C., Lecklitner, G., Olson, A. & Traube, D. 2015. Interagency collaboration and identifying mental health needs in child welfare: findings from Los Angeles county. *Child Youth Serv* 15, 39 – 43. Saatavissa: <https://doi.org/10.1016/j.chilyouth.2015.03.013> [viitattu 7.4.2023].

Heino, T., Forsell, M., Eriksson, P., Känkänen, P., Santalahti, P. & Tapiola, M. 2018. Lastensuojelun, lastenpsykiatrian ja nuorisopsykiatrian yhteiset asiakkaat – yhteinen vastuu. Päätöksen tueksi 50. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. PDF-dokumentti. Saatavissa: <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-343-198-0> [viitattu 12.9.2022].

Hokkanen, A. 2021. Kumppanuutta ja taistelua – Tarinoita lastensuojelun ja nuorisopsykiatrian välisestä monialaisesta yhteistyöstä. Itä-Suomen yliopisto. Yhteiskuntatieteiden laitos. Pro gradu. PDF-dokumentti. Saatavissa: <http://urn.fi/urn:nbn:fi:uef-20210321> [viitattu 10.11.2022].

Hood, R., Price, J., Sartori, D., Maisey, D., Johnson, J. & Clark, Z. 2017. Collaborating across the threshold: The development of interprofessional expertise in child safeguarding. *Journal of Interprofessional Care* 31, 705–713. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://doi.org/10.1080/13561820.2017.1329199> [viitattu 6.10.2022].

Huikko, E., Kovanen, L., Torniainen-Holm, M., Vuori, M., Lämsä, R., Tuulio-Henriksson, A. & Santalahti, P. 2017. Selvitys 5–12-vuotiaiden lasten mielen-terveyshäiriöiden hoito- ja kuntoutuspalvelujärjestelmästä Suomessa. Raportti 14/2017. Helsinki: Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. Saatavissa: https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/135839/THL_RAPO_14_2017_korj.web.pdf?sequence=1&isAllowed=y [viitattu 29.9.2022].

Huikko, E., Santalahti, P., Torniainen-Holm, M., Vuori, M., Kovanen, L., Lämsä, R. & Tuulio-Henriksson, A. 2018. Lastenpsykiatrisen erikoissairaanhoidon yhteistyö kuntien mielenterveyspalvelujen ja lastensuojelun kanssa. *Duodecim* 18. 1827–1836. Verkkolehti. Saatavissa: <https://www.duodecim-lehti.fi/lehti/2018/18/duo14504> [viitattu 22.10.2022].

Huusko, J. & Äärelä, T. 2021. Sairaalaopetus, Elmeri-koulut ja valtion koulukotikoulut - Kolmen vaativan erityisen tuen toimijan tilannekuva osana VIP-verkoston kehittämistä. Raportit ja selvitykset 2021:2. Helsinki: Opetushallitus. PDF-dokumentti. Saatavissa: https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/Sairaalaopetus_Elmeri-koulut_ja_valtion_koulukotikoulut.pdf [viitattu 12.3.2023].

Innokylä. 2022. Lastensuojelun monialainen kehittäminen v. 2020–2022. PDF-dokumentti. Saatavissa: <https://innokyla.fi/fi/kokonaisuus/lastensuojelun-monialainen-kehittaminen-v-2020-2022-0> [viitattu 8.4.2023].

Isoherranen, K. 2005. Moniammatillinen yhteistyö. Vantaa: WSOY.

Isoherranen, K. 2012. Uhka vai mahdollisuus – moniammatillista yhteistyötä kehittämässä. Helsingin yliopisto: Sosiaalitieteiden laitoksen julkaisuja 18. Väitöskirja. PDF-dokumentti. Saatavissa: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-10-7664-0> [viitattu 25.9.2022].

Juhila, K. s.a. Laadullisen tutkimuksen ominaispiirteet. Teoksessa Vuori J. (toim.) Laadullisen tutkimuksen verkkokäsikirja. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto (ylläpitäjä ja tuottaja). saatavissa: <https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/> [Viitattu 21.10.2022].

Jörns-Presentati, A. & Groen, G. 2023. Perceptions of interprofessional collaboration at the intersection of child welfare and child and adolescent psychiatry in Germany. *Children and Youth Services Review* 149. Saatavissa: <https://doi.org/10.1016/j.chilyouth.2023.106921> [viitattu 3.6.2023].

Kaurala, J. 2021. Lastensuojelun ja psykiatrian moniammatillinen yhteistyö kokemusasiatuntijoiden näkökulmasta. Turun yliopisto. Sosiaalitieteiden laitos. Pro gradu. PDF-dokumentti. Saatavissa: <https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2021051930649> [viitattu 10.11.2022].

Kekoni, T., Mönkkönen, K., Hujala, A., Laulainen, S. & Hirvonen, J. 2019. Moniammatillisuus käsitteenä ja käytänteinä. Teoksessa Mönkkönen, K., Kekoni, T. & Pehkonen, A. (toim.) Moniammatillinen yhteistyö. Vaikuttava vuorovaikutus sosiaali- ja terveysalalla. Helsinki: Gaudeamus, 15–46.

Kiuru, K.-E. & Metteri, A. 2014. Lastensuojelun ja nuorisopsykiatrian yhteisasiakkuus potilaskertomusaineistossa. *Sosiaalilääketieteellinen Aikakauslehti* 51. PDF-dokumentti. Saatavissa: <https://journal.fi/sla/article/view/48318> [viitattu 11.4.2023].

KvantiMotv. 2013. Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto. Menetelmäopetuksen tietovaranto. Saatavissa: <https://www.fsd.tuni.fi/menetelmaopetus/intro.html#intro> [viitattu 4.6.2023].

Kylliäinen, S. 2018. Lastensuojelun ja nuorisopsykiatrian yhteistyö – lääkehoidon toteutuminen nuorten vastaanotto- ja arviointiyksikössä. Itä-Suomen yliopisto. Yhteiskuntatieteiden laitos. Pro gradu. PDF-dokumentti. Saatavissa: <http://urn.fi/urn:nbn:fi:uef-20181187> [viitattu 10.11.2022].

Kylmä, J. & Juvakka, T. 2007. Laadullinen terveystutkimus. Helsinki: Edita Prima Oy.

Kääriälä, A., Gyllenberg, D., Sund, R., Pekkarinen, E., Keski-Säntti, M., Ristikari, T., Heino, T., & Sourander, A. 2021. The association between treated psychiatric and neurodevelopmental disorders and out-of-home care among Finnish children born in 1997. *European Child & Adolescent Psychiatry* 30, 1195–1207. Saatavissa: <https://link.springer.com/article/10.1007/s00787-021-01819-1> [viitattu 16.4.2023].

Kääriälä, A. & Keski-Säntti, M. 2020. Kodin ulkopuolelle sijoitetut nuoret: ennen teini-ikää ja teini-ikässä sijoitettujen nuorten määrät ja taustat vuoden 1997 syntymäkohortissa. Teoksessa Heino, T. (toim.) Mikä auttaa? Tutkimusperustaiset ja käytännössä toimivat työmenetelmät teininä sijoitettujen lasten hoidossa. Raportti 12/2020. Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitos. PDF-dokumentti. 12, 39–52. Saatavissa: <https://www.julkari.fi/handle/10024/140861> [viitattu 9.4.2023].

Lampela, E. 2018. Lastensuojelun ja nuorisopsykiatrian yhteisasiakkuudet: auttamisvastuun jakaminen ja siirtäminen. Yhteiskuntatieteiden ja filosofian laitos. Jyväskylän yliopisto. Pro gradu. PDF-tiedosto. Saatavissa: <http://urn.fi/URN:NBN:fi:jyu01811214805> [Viitattu 10.11.2022].

Lanups. 2023. Lanups – Lastensuojelun sosiaalityön ja nuorisopsykiatrian yhteistutkiminen ja -kehittäminen Länsi- ja Itä-Suomessa vuosina 2021–2022. Turun yliopisto. PDF-tiedosto. Saatavissa: <https://sites.utu.fi/sote/yhteistyö-ja-hankkeet/hankkeet/lanups/> [viitattu 1.4.2023].

Laki Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitoksen alaisista lastensuojeluyksiköistä 20.12.2010/1379.

Larsen, M., Valborg, B., Ragnhild, B., Myrvold, T. & Lehmann, S. 2018. Services according to mental health needs for youth in foster care? - A multi-informant study. *BMC Health Services Research* 1, 634. WWW-dokumentti. Saatavissa: doi: [10.1186/s12913-018-3365-6](https://doi.org/10.1186/s12913-018-3365-6) [viitattu 5.3.2023].

Lastensuojelu 2021. 2022. Tilastoraportti 22/2022. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. Saatavissa: <http://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2020070146531> [viitattu 9.4.2023].

Lastensuojelulaki 8.7.2022/610.

Lastensuojelun käsikirja. 2022. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. Saatavissa: <https://thl.fi/fi/web/lastensuojelun-kasikirja/tyoprosessi/sijaishuolto/sijaishuolon-muodot/lastensuojelulaitokset/koulukoti> [viitattu 24.9.2022].

Latvala, E. & Vanhanen-Nuutinen, L. 2003. Laadullisen hoitotieteellisen tutkimuksen perusprosessi: sisällönanalyysi. Teoksessa Janhonen, S. & Nirkkonen, M. (toim.) Laadulliset tutkimusmenetelmät hoitotieteessä. 2. painos. Juva: WSOY, 21–43.

Lehmann, S., Havik, O., Havik, T. & Heiervang, E. 2013. Mental disorders in foster children: a study of prevalence, comorbidity, and risk factors. *Child Adolesc Psychiatry Ment Health* 39. Saatavissa: [10.1186/1753-2000-7-39](https://doi.org/10.1186/1753-2000-7-39) [viitattu 25.3.2023].

Lehto-Salo, P., Kuuri, A., Marttunen, M., Mahlanen, A., Toivonen, V-M., Toivola, P., Närhi, V., Ahonen, T. & Koponen, H. 2002. Polku-tutkimus. Tutkimus nuorista kolmessa koulukodissa - Psykiatrinen ja neurologinen näkökulma. Helsinki: Stakes 16/2002.

Mack, J., Wanderer, S., Kölch, M. & Roessner, V. 2019. Come together: case specific cross-institutional cooperation of youth welfare services and child and adolescent psychiatry. *Child and Adolescent Psychiatry and Mental Health* 34. Saatavissa: [10.1186/s13034-019-0294-z](https://doi.org/10.1186/s13034-019-0294-z) [viitattu 1.4.2023].

McLean, S. 2011. Barriers to collaboration on behalf of children with challenging behaviours: A large qualitative study of five constituent groups. *Child & Family Social Work* 17, 478–486. Saatavissa: <https://doi.org/10.1111/j.1365-2206.2011.00805.x> [viitattu 7.4.2023].

Mojanen, J. 2018. Sijaisvanhemman ääni traumatisoituneen lapsen hoidossa lastensuojelun ja lastenpsykiatrian raja pinnalla. Tampereen yliopisto. Yhteiskuntatieteiden tiedekunta. Pro gradu. PDF-dokumentti. Saatavissa: <https://urn.fi/URN:NBN:fi:uta-201811092811> [viitattu 10.11.2022].

Monson, K., Herrman, H., Moeller-Saxone, K., Humphreys, C. & Harvey, C. 2021. How can mental health practitioners collaborate with child welfare practitioners to improve mental health for young people in out of home care? *Early Interv Psychiatry* 15,1768–1776. Saatavissa: <https://doi.org/10.1111/eip.13118> [viitattu 7.4.2023].

Nieminen, H. 1998. Kvalitatiivisen tutkimuksen luotettavuus. Teoksessa: Pau-
nonen, M & Vehviläinen-Julkunen K. Hoitotieteen tutkimusmetodiikka. Juva:
WSOY, 215–221.

Nurmi, A. 2018. Verkostotyö lastensuojelun ja nuorisopsykiatrian yhteisasiak-
kaiden kanssa. Helsingin yliopisto. Valtiotieteellinen tiedekunta. Pro gradu.
PDF-dokumentti. Saatavissa: <http://urn.fi/URN:NBN:fi:hulib-201810303438>
[viitattu 10.11.2022].

Oikeuskansleri. 2023. Saatavilla: [https://oikeuskansleri.fi/-/lasten-ja-nuorten-
mielenterveys-ja-psykiatriset-palvelut](https://oikeuskansleri.fi/-/lasten-ja-nuorten-mielenterveys-ja-psykiatriset-palvelut) [viitattu 1.4.2023].

Pekkarinen, E. 2017. Koulukoti muutoksessa. Selvitys koulukotien asemasta
ja tehtävästä. Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura Verkkojulkaisuja
110. Helsinki: Nuorisotutkimusseura & Nuorisotutkimusverkosto, Terveiden ja
hyvinvoinnin laitos, Sosiaali- ja terveysministeriö, LAPE-kärkihanke. PDF-do-
kumentti. Saatavissa: [http://www.nuorisotutkimusseura.fi/images/julkai-
suja/koulukoti_muutoksessa.pdf](http://www.nuorisotutkimusseura.fi/images/julkai-
suja/koulukoti_muutoksessa.pdf) [viitattu 10.3.2023].

Pirhonen, T. 2022. Moniammatillinen yhteistyö nuorisopsykiatrian ja lasten-
suojelun asiakkaiden hoidossa: työntekijöiden näkökulmia. Pro Gradu. Hoito-
tiede Itä-Suomen yliopisto Terveystieteiden tiedekunta Hoitotieteen laitos
27.06.2022. Saatavissa: [https://erepo.uef.fi/bitstream/han-
dle/123456789/28349/urn_nbn_fi_uef-20221181.pdf?sequence=1&isAllo-
wed=y](https://erepo.uef.fi/bitstream/han-
dle/123456789/28349/urn_nbn_fi_uef-20221181.pdf?sequence=1&isAllo-
wed=y) [viitattu 2.1.2023].

Pohjola, A. 2022. Valtion koulukotien kehittäminen osana sosiaali- ja terveys-
palvelujen uudistamista. Sosiaali- ja terveysministeriön raportteja ja muistioita
2022:4. Helsinki: Sosiaali- ja terveysministeriö. PDF-dokumentti. Saatavissa:
<http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-00-8488-2> [viitattu 4.3.2023].

Ponnamperuma, T. & Nicolson, N. 2018. The Relative Impact of Traumatic Ex-
periences and Daily Stressors on Mental Health Outcomes in Sri Lankan Ado-
lescents. *Journal of Traumatic Stress* 31, 487–498. Saatavissa:
<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC6174989/> [viitattu 15.4.2023].

Pukkila, P. & Helander, J. 2016. Työotteena monialaisuus – katsaus Ohjaa-
mojen monialaiseen yhteistyön rakentumiseen. Nuorisotutkimus 3. Hämeen
ammattikorkeakoulu: Nuorisotutkimusseura ry. PDF-dokumentti. Saatavissa:
<https://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2017111016870> [viitattu 12.3.2023].

Puusa, A. & Juuti, P. 2020. Laadullisen tutkimuksen näkökulmat ja menetel-
mät. Helsinki: Gaudeamus.

Ristseppä, H. & Vuoristo, N. 2012. ”Pelataanko mustaa pekkää?” Lainsäädän-
nön ja palvelutuotannon vuoropuhelua psykiatrian ja lastensuojelun rajapin-
noilla. Teoksessa Timonen-Kallio, E. & Pelander, T. (toim.) 2012. Lastensuo-
jelun ja psykiatrian rajapinnoilla. Oppimateriaaleja 69. Turku: Turun ammatti-
korkeakoulu, 56–84. Saatavissa: [https://julkaisut.tur-
kuamk.fi/isbn9789522162670.pdf](https://julkaisut.tur-
kuamk.fi/isbn9789522162670.pdf) [viitattu 13.4.2023].

Salazar, A., Keller, T., Gowen, LK. & Courtney, M. 2013. Trauma exposure and PTSD among older adolescents in foster care. *Social Psychiatry and Psychiatric Epidemiology* 48, 545–551. Saatavissa: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC4114143/> [viitattu 15.4.2023].

Sinko, P., Pitkänen, M., Hoikkala, S., Pollari, K. & Martiskainen, T. 2016. Rajapinnoilla Lapsen erityisten tarpeiden huomioiminen sijaishuoltoapaikan valinnassa. Helsinki: Lastensuojelun Keskusliitto. Saatavissa: <https://www.lskl.fi/wp-content/uploads/Rajapinnoilla1.pdf> [viitattu 30.9.2022].
Terveystieteiden tutkimuskeskus. 30.12.2010/1326.

THL. 2022. Lasten ja nuorten mielenterveysperusteinen tutkimus ja hoito 2020 Lähes joka viidennellä 18–22-vuotiaalla oli mielenterveyteen liittyvä käynti julkisessa terveydenhuollossa vuonna 2020. Tilastoraportti 21/2022. Helsinki: Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitos. PDF-dokumentti. Saatavissa: <https://www.julkari.fi/handle/10024/144513> [viitattu 16.4.2023].

Timonen-Kallio, E. 2019. Interprofessional collaboration between residential child care and mental care practitioners: a cross-country study in six European countries. *European Journal of Social Work* 22, 947–960. Saatavissa: <https://doi.org/10.1080/13691457.2018.1441135> [viitattu 21.10.2022].

Timonen-Kallio, E., Hämäläinen, J. & Laukkanen, J. 2017. Interprofessional Collaboration in Finnish Residential Child Care: Challenges in Incorporating and Sharing Expertise Between the Child Protection and Health Care Systems. *Child Care in Practice* 23, 389–403 Saatavissa: <https://doi.org/10.1080/13575279.2016.1158153> [viitattu 24.4.2023].

Timonen-Kallio, E. 2012. Kasvatusta vai hoitoa? -Lastenkotityö kotitapaisuuksien ja mielenterveyden tulkintakehyksessä. Teoksessa Pelander, T. & Timonen-Kallio, E. Lastensuojelun ja psykiatrian rajapinnoilla. 35–55. Turun ammattikorkeakoulun oppimateriaaleja 69. Saatavissa: <https://julkaisut.turkuamk.fi/isbn9789522162670.pdf> [viitattu 30.9.2022].

Tuomi, J & Sarajärvi, A. 2009. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki: Tammi.

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2018. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki: Tammi.

Turney, K. & Wildeman, C. 2017. Adverse childhood experiences among children placed in and adopted from foster care: Evidence from a nationally representative survey. *Child Abuse & Neglect* 64, 117–129. Saatavissa: DOI: [10.1016/j.chiabu.2016.12.009](https://doi.org/10.1016/j.chiabu.2016.12.009) [viitattu 16.4.2023].

Tutkimuseettinen neuvottelukunta. 2012. Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa. WWW-dokumentti. Saatavissa: www.tenk.fi. [viitattu 21.10.2022].

Uusitalo, M. 2015. Lastenpsykiatrian ja lastensuojelun työntekijöiden kokemuksia keskinaisesta yhteistyöstään ja sen kehittämiskohteista. Pro Gradu. Tampereen yliopisto. Saatavissa: <https://urn.fi/URN:NBN:fi:uta-201505201434> [viitattu 10.11.2022].

Valtioneuvosto. 2023. Perusterveydenhuollon hoitotakuu tiukkenee kahteen viikkoon syyskuussa 2023. Sosiaali- ja terveysministeriön tiedote. 19.1.2023. Saatavissa: <https://valtioneuvosto.fi/-/1271139/perusterveydenhuollon-hoitotakuu-tiukkenee-kahteen-viikkoon-syyskuussa-2023-> [viitattu 2.9.2023].

Valtion koulukodit. 2022. Saatavissa: <https://valtionkoulukodit.fi/> [viitattu 4.3.2023].

Valvira. 2020. Lastensuojelun ja lasten- ja nuorisopsykiatrian välistä yhteistyötä vahvistavat tilaisuudet käynnistyvät helmikuussa. WWW-dokumentti. Päivitetty 13.5.2020. Saatavissa: <https://www.valvira.fi/-/Lastensuojelun-ja-lasten-ja-nuorisopsykiatrian-vaalista-yhteistyota-vahvistavat-tilaisuudet-kaynnistyvat-helmikuussa-Valvira> [viitattu 3.9.2022].

Van den Steene, H., West, D. & Glazemakers, I. 2018. A Multi-perspective exploration of the service needs of adolescent girls with multiple and complex needs. *Children and Youth Services Review* 90, 28–37. Saatavissa: <https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2018.05.010> [viitattu 25.3.2023].

Vehviläinen-Julkunen, K. 1998. Hoitotieteellisen tutkimuksen etiikka. Teoksessa: Paunonen, M & Vehviläinen-Julkunen K. Hoitotieteen tutkimusmetodiikka. Juva: WSOY. 26–35.

Vilka, H. 2005. Tutkimusmetodeja ammatilliselle kentälle. PDF-dokumentti. Saatavissa: <http://hanna.vilka.fi/wp-content/uploads/2014/02/Tutki-ja-kehiti%C3%A4.pdf> [viitattu 17.3.2023].

Yhtenäiset kiireettömän hoidon perusteet. 2019. Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2019:2. Helsinki: Sosiaali- ja terveysministeriö. PDF-dokumentti. Saatavissa: https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/161496/STM_J02_Yhtenaisen%20kiireettoman%20hoidon%20perusteet.pdf [viitattu 15.6.2023].

Yliruka, L., Eriksson, P., Jokinen, L. & Pasanen, K. (toim.) 2022. Kohti monitoimijaista lastensuojelua hyvinvointialueilla. Työpaperi 52/2022. Helsinki: Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. PDF-dokumentti. Saatavissa: <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-343-984-9> [viitattu 24.3.2023].

Tiedonhaku taulukko

Tietokanta	hakusanat	Rajaukset	osumat	valittu
Medic	lastensuojelu*	vuosi 2012-2023, vain koko teksti, alkuperäistutkimus	3	1
PubMed	Cross-institutional cooperation and mental health service and Youth welfare services	vuosi 2012-2023, vain koko teksti	1	1
PubMed	adolescents and interagency collaboration and mental health	vuosi 2012-2023, koko teksti	28	3
PubMed	Child protection and interprofessional working	vuosi 2012-2023, koko teksti	39	1
Apa Psycinfo Academic Search Elite Apa PsycArticles	Child protection and interprofessional working	vuosi 2012-2023, koko teksti, vertaisarvioitu	16	1
APA PsycInfo, Academic Search Elite Apa PsycArticles	Adolescent Psychiatry And Child Welfare And Collaboration	vuosi 2012-2023, koko teksti	3	1
Cinahl, APA PsycInfo, Academic Search Elite, Apa PsycArticles	Child welfare and healthcare networks	vuosi 2012-2023, vertaisarvioitu, koko teksti	2	1
Cinahl, APA PsycInfo, Academic Search Elite, Apa PsycArticles	Interprofessional collaboration* and childcare* and mental care*	vuosi 2012-2023, vertaisarvioitu	3	2

HEI

Opiskelen mielenterveyshoitotyön ylempää amk tutkintoa Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulussa ja teen opinnäytetyötä lastensuojelun ja nuorisopsykiatrian yhteistyöstä. Kyseessä on laadullinen kyselytutkimus ja tutkimustehtävänä on selvittää millaisena nuorisopsykiatrian ja lastensuojelun työntekijät kokevat keskinäisen yhteistyönsä.

Työskentelen Valtion koulukodeilla, Sairilan koulukodissa, erikoissairaanhoidaja/erityistyöntekijänä, ja työni puolesta olen tietoinen yhteistyön merkityksestä. Opinnäytetyötäni varten kerään kokemustietoa Webropol-kyselyllä yhteistyöstä Sairilan koulukodin sekä Mikkelin nuorisopsykiatrian poliklinikan ja nuorisopsykiatrian osaston työntekijöiltä.

Jokaisen vastaajan antamat tiedot ovat opinnäytetyön onnistumisen kannalta arvokkaita ja tärkeitä. Pyydän ystävällisesti, että vastaat huolellisesti oheisessa linkissä olevan kyselyn kaikkiin kysymyksiin oman asiantuntemuksesi ja omien kokemuksiesi pohjalta. Juuri sinulla, joka olet ollut mukana yhteistyössä, on siitä paras mahdollinen tieto. Yhdessä meillä on mahdollisuus keskinäisen yhteistyömme vahvistamiseen.

Kyselyyn vastataan nimettömänä ja vastauksessa annettuja tietoja käsittelen luottamuksellisesti prosessin aikana. Kyselyssä ei kerätä henkilötietoja, eikä kenenkään henkilöllisyys paljastu opinnäytetyön missään vaiheessa. Kyselyyn vastaamiseen on hyvä varata noin 30 minuuttia aikaa.

Opinnäytetyön tekijä: Mia Melkinen Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu Kotkan kampus
emime008@edu.xamk.fi

Opinnäytetyön ohjaajana toimii Joonas Lahelma Ensihoidon lehtori Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu joonas.lahelma@xamk.fi

Toivon, että palautat vastauksesi webropol-linkin kautta viimeistään 28.4.23.

Kiitos yhteistyöstä ja ajastasi!

Webropol-kyselyn kysymykset

Tervetuloa vastaamaan opinnäytetyöhöni liittyvään kyselyyn. Tämän opinnäytetyön tarkoitus on selvittää millaisena nuorisopsykiatrian ja koulukodin työntekijät kokevat keskinäisen yhteistyönsä. Kyselyyn osallistuminen on täysin vapaaehtoista.

Vastaamalla kyselyyn annat luvan käyttää vastauksiasi opinnäytetyössä sekä siihen liittyvässä raportoinnissa.

Yksittäistä vastaajaa ei voi tunnistaa tuloksista. Tiedot tallennetaan anonyymisti ja ne tulevat vain opinnäytetyön tekijän käyttöön, eikä niitä käytetä muuhun tarkoitukseen. Opinnäytetyön valmistuttua tiedot hävitetään asianmukaisesti.

Tietosuojaseloste on oheisessa linkissä.

Kyselyyn vastaamiseen kuluu noin 30 minuuttia. Voit tarvittaessa tallentaa vastaukset ja palata kyselyyn myöhemmin.

Oletko halukas osallistumaan kyselyyn kyllä
en

Toivon, että vastaisit mahdollisimman monipuolisesti kyselyn avoimiin kysymyksiin.

Missä työskentelet

Nuorisopsykiatrian poliklinikka

Nuorisopsykiatrian osasto

Sairilan koulukoti

Mikä on se yhteistyötaho, jonka kanssa tekemääsi yhteistyötä koskien vastaat

Nuorisopsykiatrian poliklinikan

Nuorisopsykiatrian osaston

Sairilan koulukodin

Yhteistyö kokonaisuutena

Minkä arvosanan annat yhteistyölle tämän yksikön kanssa (1–5)

1 – huonoin mahdollinen

2 –välttävä

3 - tyydyttävä

4 – hyvä

5 - paras mahdollinen

Perustele vastaustasi _____

Kuinka tärkeänä pidät oman työsi kannalta, että yhteistyö on, tai olisi, toimivaa (1–5)

1-ei merkitystä

2-vähäinen merkitys

3-jonkin verran merkitystä

4-melko paljon merkitystä

5-hyvin merkittävää

Miksi ajattelet näin _____

Keskinäinen arvostus

Koetko, että yhteistyö tahossa arvostetaan tekemääsi työtä (1-5)

1 – en lainkaan

2- hyvin vähän

3- kohtalaisesti

4 – melko paljon

5 – koen että arvostavat

Koetko, että yhteistyö tahossa arvostetaan näkemyksiäsi (1-5)

- 1 – en lainkaan
- 2- hyvin vähän
- 3- kohtalaisesti
- 4 – melko paljon
- 5 – koen että arvostavat

Kerro miksi ajattelet näin _____

Näkemykset asiakkaan tilanteesta

Koetko, että tällä yhteistyö taholla on pääsääntöisesti samat näkemykset asiakkaiden tilanteista kuin sinulla? (1–5)

- 1 näkemykset ovat täysin erilaiset
- 2 näkemykset ovat suurimmaksi osaksi erilaiset
- 3 näkemykset ovat sekä yhteneviä että erilaisia
- 4 näkemykset ovat suurimmaksi osaksi samanlaisia
- 5 näkemykset asiakkaiden tilanteista ovat yhteneviä

Miksi ajattelet näin _____

tiedonkulku ja yhteydenpito

Miten mielestäsi tiedonkulku toimii tämän yhteistyötahon kanssa? (1–5)

- 1-ei toimi ollenkaan
- 2-välttävästi
- 3-tyytyttävästi
- 4-hyvin
- 5-parhaalla mahdollisella tavalla

Miten mielestäsi yhteydenpito toimii tämän yhteistyötahon kanssa? (1–5)

1-ei toimi ollenkaan

2-välttävästi

3-tydyttävästi

4-hyvin

5-parhaalla mahdollisella tavalla

Kerro miksi ajattelet näin tiedonkulusta ja yhteydenpidosta _____

Toimintakäytänteiden tunteminen

Kuinka hyvin arvioit tuntevasi tätä yhteistyötahoa sääteleviä lakeja (1-5)

1-en tunne lainkaan

2-tunnen jonkin verran

3-tunnen ne kohtuullisesti

4-tunnen kyseiset asiat riittävän hyvin

5-tunnen kaikki kyseiset asiat

Kuinka hyvin arvioit tuntevasi tämän yhteistyötahon käytänteitä (1-5)

1-en tunne lainkaan

2-tunnen jonkin verran

3-tunnen ne kohtuullisesti

4-tunnen kyseiset asiat riittävän hyvin

5-tunnen kaikki kyseiset asiat

Mitkä asiat sinua ihmetyttää tai ovat sinulle epäselviä _____

Kuinka hyvin arvioit tämän yhteistyötahon työntekijöiden tuntevan sinun työpaikkaasi sääteleviä lakeja (1-5)

1-eivät tunne lainkaan

2-tuntevat jonkin verran

3-tuntevat kohtuullisesti

4-tuntevat kyseiset asiat riittävän hyvin

5-tuntevat kaikki kyseiset asiat

Kuinka hyvin arvioit tämän yhteistyötahon työntekijöiden tuntevan sinun työpaikkasi käytänteitä

1-eivät tunne lainkaan

2-tuntevat jonkin verran

3-tuntevat kohtuullisesti

4-tuntevat kyseiset asiat riittävän hyvin

5-tuntevat kaikki kyseiset asiat

Miksi ajattelet näin _____

Lopuksi voit vielä kertoa huomioitasi ja ajatuksiasi yhteistyöstä sekä ehdotuksiasi yhteistyön kehittämiseksi

Kiitos ajastasi!

Analyysirunko

Aikaisemmat tutkimukset	Teemat	Aineistosta nousseita ilmiön kuvauksia
<p>Lastensuojelun ja psykiatrian keskinäistä suhdetta ei koeta tasa-arvoisena (Timonen-Kallio 2019).</p> <p>Toisen organisaation (lastensuojelu ja psykiatria) kunnioitusta ja arvostusta (Cooper ym. 2016; McLean 2011) kaivataan.</p> <p>yhteistyö edellyttää ammattilaisten tasa-arvoista asemaa ja vastuuta, jota ei aina ole lastensuojelun ja psykiatrian työntekijöiden keskuudessa. (Timonen-Kallio 2017)</p>	<p>Keskinäinen arvostus</p>	<p>kohteliasta molemmin puolin hyvin ja arvostavasti.</p> <p>kuuntelevat ja arvostavat meidän mielipiteitä</p> <p>Kokemus siitä, että omaa työtä arvostetaan kuullaan hyvin harvoin yhteistyössä</p> <p>meidän näkemystä ja kokemusta nuorten asioista ei kuunnella tai oteta todesta kaivataan molemmin puolinen arvostus</p> <p>kaivataan yhdessä mietiskelyä, arvostaen molempien puolien ammattitaitoa.</p> <p>selvästi mielipidettämme ja ammattitaitoamme arvostetaan päätöksiiimme/arvioihimme luotetaan.</p> <p>joskus voi olla mielipide eroja</p>
<p>Erialaisten näkemysten, erilaisien toimintatapojen ja pirstaleisen ja päällekkäisen työskentelyn nähdään hankakoittavan yhteistyötä (Huikko ym. 2017; Blanken ym. 2022; McLean 2011; Van den Steene ym. 2019).</p> <p>Tutkimusten perusteella vaikuttaa tärkeältä, että molemmat organisaatiot tuntevat toistensa tapauskohtaisen näkemyksen ja löytävät yhteisen näkökulman ja ymmärryksen nuoren tilanteeseen (Mack 2019; Monson ym. 2021; McLean 2011).</p> <p>Tärkeänä nähdään näkemysten vaihtaminen asiakkaiden tilanteista ja yhteisen kielen puhuminen (Mack 2019; Monson ym. 2021; Hood ym. 2017).</p>	<p>Näkemyksesi asiakkaan tilanteesta</p>	<p>olemme melkein samoilla aaltopituuksilla asioissa tuen tarpeet nähdään samanlaisina</p> <p>Yhteisissä keskusteluissa olemme päätyneet samankaltaisiin pohdintoihin</p> <p>Usein koulukodilla nähdään hoidontarve, johon psykiatriaa ei saada tarttumaan.</p> <p>Tavoite on yhteinen! Saada nuorelle paras mahdollinen tulevaisuus ja mahdollinen apu sekä tuki yhteistyöllä pohtien vaihtoehtoja ja ratkaisuja.</p> <p>Kriittisissä tapauksissa nuorta pompotellaan</p> <p>Vedotaan käytöshäiriöön tai päihdehistoriaan</p> <p>Lastensuojeluyksiköissä näitä kiintymyssuhde- ja traumaperäisiä oireita pidetään usein psykiatrisena sairautena</p> <p>Näkemyserot voivat kuitenkin olla hankalissa tilanteissa suuria.</p>
<p>Yhteistyön haasteiden nähdään johtuvan muun muassa keskinäisen avoimuuden puutteesta ja huonosta keskinäisestä viestinnästä ja kommunikaatiosta (Hoikkala ym. 2016; Timonen-Kallio 2019).</p>	<p>Tiedon kulku ja yhteydenpito</p>	<p>ajantasaista</p> <p>Yhteydenpito puolien ja toisin on toiminut aina</p> <p>Yhteydenpito on avointa</p> <p>Saan Sairilaan yhteyden ongelmitta puhelimitse</p> <p>voin jättää soittopyynnön tai välittämään hänelle viestin.</p>

<p>Tutkimusten mukaan keskinäistä yhteistyötä lastensuojelun ja psykiatrian välillä voidaan parantaa parantamalla keskinäistä viestintää (Blanken ym. 2022; Cooper ym. 2016; McLean 2011).</p> <p>Yhteistyötä helpottavana keinona on nähty nimetty yhteishenkilö (Cooper ym. 2016) Tärkeänä nähdään näkemysten vaihtaminen asiakkaiden tilanteista ja yhteisen kielen puhuminen (Mack 2019; Monson ym. 2021; Hood ym. 2017).</p>		<p>Sairilaan on aina helppoa ja mukavaa soittaa ja keskustella yhteisten nuorten asioista. Tieto voisi kulkea aina paremmin tavoitetaan pääosin päiväaikaan hyvin, mutta ohjaajat saivat myös vierailta enemmänkin osastolla Laitoksen erityistyöntekijöiden kanssa tiedonkulku ja yhteydenpito on sujunut hyvin. Tarvittavat henkilöt on saatu hyvin kiinni tarpeen tullessa. Aina tiedonkulku voisi olla selkeämpää, yksityiskohtaisempaa ja monipuolisempaa molempiin suuntiin.</p>
<p>Toisen osapuolen toiminnan ja ammatillisen roolin ymmärtämisen puutteet nähdään yhteistyötä haittaavina tekijöinä (Timonen-Kallio, 2019; Cooper ym. 2016)</p> <p>Erilaisten toimintatapojen ja pirstaleisen ja päällekkäisen työskentelyn nähdään osaltaan hankakoittavan yhteistyötä (Huikko ym. 2017; Blanken ym. 2022; McLean 2011; Van den Steene ym. 2019).</p> <p>Tutkimuksissa nousee esiin liian suuret ja epärealistiset odotukset ja käsitykset toisen organisaation työstä ja mahdollisuudesta vaikuttaa (Huikko ym. 2017; Timonen-Kallio 2012, 2017 & 2019)</p> <p>Tutkimusten mukaan keskinäistä yhteistyötä lastensuojelun ja psykiatrian välillä voidaan parantaa molempien tahojen tiedon lisäämisellä toisen organisaation toimintaa ohjaavista lainsäädännöistä (Ristseppä & Vuoristo 2012) ja toimintatavoista (Monson ym. 2021; Ristseppä & Vuoristo 2012; Hood ym. 2017; Cooper ym. 2016)</p> <p>Läpinäkyvyyden lisäämisen nähdään varmistavan sujuvamman yhteistyön. (Mack 2019).</p>	<p>Toiminta käytönteiden tunteminen</p>	<p>En koe, että olisin erityisen tietoinen heidän käytänteistään en tiedä perin pohjin yhteistyötahon käytänteitä Mielestäni terveydenhuolto voisi perehtyä hieman paremmin koulukotimaailmaan ja sen haasteisiin ja käytänteisiin. Käytänteiden päivytystä puolin ja toisin tuntuu, että he eivät ole perillä kaikista oikeuksistamme käytänteiden suhteen Molempien organisaatioiden tulisi varmasti perehtyä toistensa työtä ohjaaviin lakeihin sekä käytänteisiin paremmin, jotta keskinäinen ymmärrys lisääntyisi Ymmärrys toisen osapuolen työskentelyä tai mahdollisuuksia kohtaan vajavaista molemmin puolin. ymmärtäminen lastensuojelun keinoista tiukoissa tilanteissa Sosiaalipuolen lainsäädäntö ei ole kovin tuttu yritetään "pitää" nuori psykiatriassa hoidossa vaikkei tälle olisi psykiatrisia perusteita nuori toimitetaan päivystykseen, vaikka välttämättä kyseessä ei ole psykiatrinen haaste. Vaikutelma välillä ettei Sairilan koulukodin henkilöstö ymmärrä nuorisopsykiatrian hoidon kriteereitä eikä myöskään sitä kuinka osaston toiminta rakentuu</p>